

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE KRAJE
VYSOČINA**

Autor práce: Iva Flekalová

Studijní obor: Regionální studia

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: doc. Dr. Mgr. Lubomír Pána, Ph.D.

Katedra: Katedra společenských věd

2016

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce doc. Dr. Mgr. Lubomíru Pánovi, Ph.D., za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

FLEKALOVÁ, I. *Mezinárodní spolupráce Kraje Vysočina : bakalářská práce.*
České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2016. 53 s.
Vedoucí bakalářské práce : doc. Dr. Mgr. Lubomír Pána, Ph.D.

Klíčová slova: Evropská unie, Kraj Vysočina, pracovní program, region, regionální politika, smlouva, spolupráce

Bakalářská práce analyzuje přijaté smlouvy Kraje Vysočina se zahraničními partnerskými regiony včetně doporučení, které smlouvy je třeba dále rozvíjet a které naopak ukončit. Hodnotí využívání možností Kraje Vysočina v oblasti zahraničních aktivit, včetně jeho zapojení do mezinárodních uskupení a euroregionů. Práce je členěna do čtyř kapitol. První dvě kapitoly jsou zaměřeny teoreticky a uvádějí užité metody, popisují aktéry mezinárodních vztahů, legislativní předpisy mezinárodní spolupráce krajů a charakterizují Kraj Vysočina z hlediska přírodních podmínek a ekonomického potenciálu. Třetí a čtvrtá kapitola jsou zaměřeny prakticky a zabývají se vztahem Kraje Vysočina k Evropské unii a zapojení Kraje Vysočina do mezinárodních meziregionálních sdružení a zkoumá rozvoj spolupráce mezi Krajem Vysočina a jeho partnerskými regiony. Na závěr jsou zhodnoceny dosavadní činnosti v mezinárodní spolupráci Kraje Vysočina a uvedeny jeho další možnosti, včetně doporučení dalšího postupu v budoucnosti.

ABSTRACT

FLEKALOVÁ, I. *The International Cooperation of the Vysočina Region : Bachelor thesis.* České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2016. 53 p. Supervisor : doc. Dr. Mgr. Lubomír Pána, Ph.D.

Key words: the European Union, Vysočina Region, work programme, region, regional politics, contract, cooperation

The bachelor thesis analyses the Vysočina region contracts with foreign partner regions including recommendation which contracts should be developed and vice versa which should be discontinued. The thesis evaluates using the opportunities in the foreign activities sphere including the involvement of the Vysočina region in international formations and euroregions. The thesis is divided into four chapters. The first two chapters are directed theoretically and state used methods, describe international relationship participants, legislative regulations of international cooperation among regions and characterise the Vysočina region with respect to its natural conditions and economic capacity. The third and the fourth chapters are directed practically and are focused on the relationship of the Vysočina region to the European Union, its involvement in international interregional associations and inspect the cooperation development between the Vysočina region and its partner regions. In conclusion the thesis evaluates existing activities in international cooperation of the Vysočina region and states another opportunities including the future development recommendation.

Obsah

Úvod.....	7
1 Cíl a metodika bakalářské práce	8
2 Regiony jako aktéři mezinárodních vztahů.....	10
2.1 Charakteristika Kraje Vysočina.....	12
2.2 Aktéři mezinárodních vztahů	15
2.3 Kraje a legislativa mezinárodní spolupráce.....	16
3 Kraj Vysočina a EU	18
3.1 Výbor regionů a Kraj Vysočina.....	19
3.2 Institut regionů Evropy (IRE).....	20
3.3 EUREGHA.....	21
3.4 Evropský region Dunaj-Vltava.....	22
4 Mezinárodní spolupráce Kraje Vysočina	25
4.1 Spolupráce Kraje Vysočina se spolkovou zemí Dolní Rakousko	27
4.2 Spolupráce Kraje Vysočina s regionem Champagne-Ardenne	31
4.3 Spolupráce Kraje Vysočina s Nitranským samosprávným krajem	34
4.4 Spolupráce Kraje Vysočina se Zakarpatskou oblastí Ukrajiny	37
4.5 Spolupráce Kraje Vysočina s Minskou oblastí.....	40
4.6 Spolupráce Kraje Vysočina s provincií Hubei	43
4.7 Zastoupení Kraje Vysočina v Bruselu.....	45
4.8 Spolupráce s dalšími partnery v zahraničí.....	46
Závěr	47
Seznam použitých zdrojů	49

Úvod

Pod vlivem faktorů jako globalizace nebo evropská integrace prošla aréna mezinárodních vztahů řadou změn. Zejména již zahraniční politika není doménou centrálních vlád jako v minulosti, ale své postavení si dnes získávají i další aktéři mezinárodních vztahů jako jsou nadnárodních organizace, regiony a města a neziskové organizace.

Ke vzniku krajů došlo v roce 2000. Nemají tedy historicky dlouhou zkušenost v oblasti mezinárodní spolupráce, ale během posledních let se začala intenzivně rozvíjet a ovlivňuje významným způsobem kvalitu života v regionech. Například rozvoj mezinárodní spolupráce v podnikatelské sféře, nabízí nové pracovní příležitosti, a tím zlepšuje zaměstnanost, která příznivě působí na rozvoj ekonomiky v jednotlivých regionech. V rámci mezinárodní spolupráce dochází k výměně zkušeností v oblastech péče o životní prostředí, školství, zdravotnictví, vědy a výzkumu, k výměně dobré praxe a spolupráci při zdolávání přírodních katastrof a mimořádných událostí, které jsou v praktickém životě velmi cenné. Rozvíjí se cestovní ruch, a s tím spojené jazykové znalosti obyvatel v regionech. V dopravě zlepšuje propojení mezi jednotlivými regiony.

Autorka považuje téma mezinárodní spolupráce za aktuální proto, neboť vede k rozvíjení společnosti, pochopení a toleranci různých kultur. Z hlediska legislativy mají všechny české kraje stejné podmínky pro prohlubování mezinárodních vztahů. Záleží tedy na každém z regionů, jak přistupuje k zahraničním aktivitám, jaké priority si nastaví. Významná je i aktivita jednotlivců z dané samosprávy rozvíjet možnosti zahraniční spolupráce.

Téma Mezinárodní spolupráce Kraje Vysočina si autorka vybrala, protože pracuje jako referentka odboru majetkového Krajského úřadu Kraje Vysočina, a tak mezinárodní spolupráce ji zajímá nejen profesně, ale také osobně.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Cílem bakalářské práce je analyzovat přijaté smlouvy Kraje Vysočina se zahraničními partnerskými regiony včetně doporučení, které smlouvy je třeba dále rozvíjet, a které naopak ukončit. Zhodnotit, jak Kraj Vysočina využívá možnosti, jež v oblasti zahraničních aktivit nabízí systém Evropské unie z hlediska zapojení Kraje Vysočina do mezinárodních uskupení a euroregionů.

Bakalářská práce je členěna do čtyř kapitol.

První kapitola stanovuje cíle a metodologii, které byly při psaní bakalářské práce použity.

Druhá kapitola se zaměřuje na vymezení základních pojmů, jako je například region a na regiony jako aktéry mezinárodních vztahů. Charakterizuje Kraj Vysočina z hlediska jeho přírodních podmínek a ekonomického potenciálu. Popisuje aktéry mezinárodních vztahů a zabývá se legislativním rámcem mezinárodní spolupráce krajů. K tomu byla využita zejména metoda analýzy a rešerše odborné literatury.

Třetí kapitola se zaměřuje na Kraj Vysočina a Evropskou unii. Zejména na zapojení Kraje Vysočina do mezinárodních meziregionálních sdružení.

Čtvrtá kapitola se zabývá mezinárodní spoluprací Kraje Vysočina se třemi partnerskými regiony v Evropské unii a se třemi partnerskými regiony, které se nachází mimo rámec Evropské unie.

Závěr je zaměřen na zhodnocení možností Kraje Vysočina realizovat své aktivity za hranicemi České republiky, které jsou rozšířeny o možnosti, jež nabízí systém Evropské unie, se kterým Kraj Vysočina oblast zahraničních aktivit přirozeně spojuje.

Jako hlavní zdroj při psaní bakalářské práce byly použity materiály, které se zabývají regionální vědou a veřejnou správou, zákon č. 129/2000 Sb. o krajích v platném znění, podklady z Českého statistického úřadu, materiály, včetně rozhovorů o zahraniční spolupráci Kraje Vysočina, poskytnuté Krajským úřadem Kraje Vysočina - odborem sekretariátu hejtmána, oddělením vnějších vztahů a materiály o spolupráci v mezinárodních meziregionálních sdruženích z internetových zahraničních zdrojů.

2 Regiony jako aktéři mezinárodních vztahů

Pojem region pochází z latinského slova „regio“ a označuje ohraničení, hranici, okruh, ale i vazbu. Tento pojem je z různých důvodů, resp. za různým účelem využíváný interdisciplinárně. Definici regionu spojuje několik společných charakteristik. Region je geograficky vymezené území, disponuje určitými danými podmínkami, které udávají směr jeho ekonomickému potenciálu a možnostem rozvoje. Zároveň je region součástí větších dynamických celků.¹

Regiony nejsou stejnými aktéry mezinárodních vztahů, jako jsou národní státy. Regionům chybí právní způsobilost jednat za hranicemi státu. Pravidla současného fungování mezinárodní politiky byla nastavena státy a pro státy. Regiony jsou chápány jako územní společenství (komunity) na úrovni největší podstatné teritoriální jednotky nadané řadou politických, hospodářských a sociálních působností.²

Snižováním rozdílů úrovně rozvoje různých regionů se zabývá i Evropská unie. Jako konzultativní partner Evropské komise, Rady ministrů a Evropského parlamentu působí Výbor regionů Evropské unie, kam jsou jmenováni členskými státy zástupci z řad volených územních samosprávných orgánů.³

Výbor regionů byl v 90. letech vytvořen jako regionální protějšek Hospodářského a sociálního výboru. Členové Výboru regionů zastupují a hájí zájmy regionů a místních samospráv, jež implementují evropské politiky. Množství zájmů a jejich různorodost mezi regiony a městy ho však určitým způsobem oslabuje. Česká delegace má ve Výboru regionů celkem 12 členů a je tvořena představiteli krajů a obcí. Mohou být tedy reprezentovány pouze některé z krajů.

Výbor regionů se zabývá uplatňováním zásad subsidiarity, která je zakotvena ve smlouvě o Evropské unii a spočívá v přenesení zásad odpovědnosti v rozhodování na orgány veřejné správy, které stojí nejbližší občanovi.

¹ PAWERA, R. a kol. *Regionálna politika a politika súdržnosti Európskej únie a jej vplyvy na Slovensku*. 1 vyd. Univerzita Komenského v Bratislavě, 2013. s. 13-14. ISBN 978-80-223-3549-2.

^{2,3} KOUDELKA, Z. *Samospráva*. Praha : Linde, 2007. s. 250. ISBN 978-80-7201-665-5.

Výbor regionů je poradním orgánem, který je složen ze zástupců evropských regionálních a místních orgánů. Rada a Komise musí s výborem konzultovat záležitosti, které se týkají místní a regionální samosprávy, jako je regionální politika, životní prostředí, školství, doprava.⁴

Jelikož jsou přibližně tři čtvrtiny právních předpisů Evropské unie prováděny na místní nebo regionální úrovni, je vhodné, aby měli místní a regionální zástupci slovo při vypracovávání nových právních předpisů Evropské unie. Výbor regionů usiluje o demokratičtější a odpovědnější Evropskou unii.⁵

Komise a Evropský parlament musí s Výborem regionů konzultovat legislativní návrhy v oblastech politiky, které se přímo týkají místních a regionálních orgánů. Jedná se například o civilní ochranu, změnu klimatu a energetiku. Jakmile Výbor regionů obdrží legislativní návrh, členové o něm jednájí na plenárním zasedání, přijmou jej většinou hlasů a vydají stanovisko. Komise a Parlament se nemusí doporučením Výboru regionů řídit, musí však výbor konzultovat. Pokud byly v legislativním postupu opomenuty příslušné povinné konzultace, má právo Výbor regionů podat žalobu u Soudního dvora. Výbor regionů může rovněž dávat stanoviska k aktuálním záležitostem z vlastního podnětu.⁶

Členy výboru regionů nominují vlády Evropské unie, při své práci jsou politicky nezávislí. Rada je jmenuje na funkční období pěti let a mohou být jmenováni znovu. Členové výboru regionů žijí a pracují ve svých regionech. Pětikrát ročně se scházejí v Bruselu na plenárních zasedáních, během nichž je vymezena politika a přijata stanoviska. Plenární zasedání připravuje šest odborných komisí, které tvoří členové Výboru regionů, a které se zaměřují na různé oblasti politiky. Jedná se o Komisi pro politiku územní soudržnosti, Komisi pro hospodářskou a sociální politiku, Komisi pro vzdělávání, mládež, kulturu a výzkum, Komisi pro životní prostředí, změnu klimatu a energetiku, Komisi pro občanství, správu, institucionální a vnější věci, Komisi pro přírodní zdroje.⁷

^{4,5,6,7} Politiky Evropské unie : *Jak funguje Evropská unie*. Lucemburk : Úřad pro publikace Evropské unie, 2014. s. 33. ISBN 978-92-79-39905-3.

2.1 Charakteristika Kraje Vysočina

Pro přiblížení historie kraje Vysočina se dostáváme do roku 1948, kdy existoval kraj Jihlavský, který byl jedním z 19 krajů tehdejšího Československa. Zrušen byl územní reformou v roce 1960, která jej rozdělila mezi 3 kraje a to Východočeský, Jihočeský a Jihomoravský.⁸

Kraj Vysočina vznikl dle zákona č. 347/1997 Sb. jako kraj Jihlavský - podle nového krajského hlavního města. Ústavním zákonem č. 176/2001 Sb., kterým se mění ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, byl ke dni 31. 5. 2001 změněn název kraje na "Vysočina". Ústavní zákon č. 135/2011 Sb., kterým se mění ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění ústavního zákona č. 176/2001 Sb., změnil s účinností od 1. 8. 2011 název vyššího územního samosprávného celku „Vysočina“ na „Kraj Vysočina“.

Tvoří jej území bývalých okresů Jihlava, Havlíčkův Brod, Pelhřimov, Třebíč, Žďár nad Sázavou. Rozlohou 6796 km² se řadí na 5. místo mezi kraji České republiky. K 1. lednu 2015 žilo v Kraji Vysočina 510 000 obyvatel, což mezi kraji představuje 3. nejnižší lidnatost. Území kraje se člení na 5 okresů, 15 správních obvodů obcí s rozšířenou působností a 26 obvodů pověřených obecních úřadů. Základní samosprávnou jednotkou jsou obce. Jejich počet je v kraji 704. Obec má průměrně 724 obyvatel, což je nejméně ze všech krajů v České republice. Statut města má 34 obcí, což je v rámci České republiky vzhledem k velikosti regionu mírně podprůměrné.⁹

⁸ PERGLER, J. *Kraj Vysočina*. 1. vyd. Praha : Kartografie, 2004. s. 7. ISBN 80-7011-735-4.

⁹ Statistická ročenka Kraje Vysočina 2015. *Charakteristika kraje* [online]. Český statistický úřad, 2015. [cit.2016-02-29]. Dostupné z WWW: <<https://www.czso.cz/documents/10180/20568651/33009515chcz.pdf/f9efee70-a38d-4fb2-985d-1104e0507d59?version=1.1>>.

Kraj Vysočina sousedí s krajem Jihočeským, Středočeským, Pardubickým a Jihomoravským, se kterým vytváří oblast NUTS 2 za účelem podpory regionálního rozvoje. Kraj Vysočina nemá společnou státní hranici, ale díky těsné blízkosti s Rakouskem se zapojuje do řady aktivit v rámci příhraniční spolupráce společně s krajem Jihočeským a Jihomoravským.

Obrázek 1: Mapa krajů České republiky
Zdroj: <http://www.zemepis.com/krajecr.php>

Název Kraje Vysočina souvisí se skutečností, že se tento správní celek rozprostírá na podstatné části Českomoravské vrchoviny, která dosahuje nadmořské výšky přes osm set metrů ve dvou výrazných masivech, Žďárských vrších na severu kraje a Jihlavských vrších na jihozápadě. Hlavní evropské rozvodí, podél bývalé zemské hranice, dělí kraj na dvě téměř stejné části. Kraj je umístěn v dopravním i populačním středu země. Ekonomika východní části kraje je ovlivněna sousedící brněnskou aglomerací, severozápadní část kraje je již spádovou oblastí hlavního města Prahy.¹⁰

K Vysočině patří množství památek, z nichž tři – historické centrum Telče, poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené Hoře u Žďáru nad Sázavou, Židovské město a bazilika sv. Prokopa v Třebíči – jsou zařazeny mezi světové kulturní dědictví UNESCO. K Vysočině patří rovněž zachované čisté životní prostředí, díky kterému se jako první z krajů České republiky stal členem organizace zdravých měst a regionů.¹¹

^{10,11} *Vítejte na Vysočině* [online]. Kraj Vysočina, 2008 [cit.2016-02-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.kr-vysocina.cz/vitejte-na-vysocine/d-4000086/p1=1205>>.

Ekonomická výkonnost kraje se pohybuje pod celorepublikovým průměrem. Jeho podíl na hrubém domácím produktu České republiky se v posledních letech pohybuje kolem 4 %. V rámci celorepublikového srovnání patří Kraj Vysočina ke krajům s nejnižší podnikatelskou aktivitou. Významné postavení má v Kraji Vysočina zemědělství a to především pěstování brambor, olejnin a chov skotu. Pro zemědělství v kraji je typický velkovýrobní způsob hospodaření. Většina zemědělských podniků se zaměřuje na kombinaci rostlinné a živočišné výroby. Z průmyslové výroby mají v kraji význam zvláště odvětví strojírenské a kovodělné, dřevozpracující, potravinářské a energetika. V oblasti silniční a železniční dopravy je území kraje součástí středoevropské urbanizované osy Berlín-Praha-Vídeň/Bratislava-Budapešť. Hlavní dopravní tepna České republiky dálnice D1, která Vysočinou prochází, přilákala řadu zahraničních investorů, kteří sem soustřeďují nejen výrobní kapacity, ale rovněž výzkum a vývoj.¹²

V oblasti školství má kraj stabilizovanou síť základních škol a dostatečnou kapacitu škol středních. V kraji působí dvě vysoké školy - Vysoká škola polytechnická v Jihlavě a Západomoravská vysoká škola v Třebíči. Zdravotnická péče je soustředěna do 6 nemocnic s 2,5 tis. lůžky. Ambulantní péči pak zajišťuje více než 200 ordinací praktického lékaře pro dospělé, 95 ordinací dětského lékaře a 240 ordinací stomatologa.¹³

Na území kraje se konají zajímavé kulturní akce. Některé z nich mají celostátní i mezinárodní charakter. V Jihlavě se pravidelně koná Mezinárodní festival sborového umění a Mezinárodní festival dokumentárního filmu. Město Telč pořádá festival Prázdniny v Telči nebo Evropské setkání folklórních souborů. V Náměšti nad Oslavou se konají tradiční Folkové prázdniny. Státní zámek v Jaroměřicích nad Rokytnou pořádá Mezinárodní hudební festival Petra Dvorského.¹⁴

V oblasti sportu je známý sportovní areál v Novém Městě na Moravě, kde se pořádají závody světového významu. Budoucnost cestovního ruchu a sportovního vyžití podporuje hustá síť turistických cest (asi 2900 km) a rozvoj cyklotras (asi 2250 km).¹⁵

^{12,13,14,15} Statistická ročenka Kraje Vysočina 2015. *Charakteristika kraje* [online]. Český statistický úřad, 2015. [cit. 2016-02-20]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/documents/10180/20568651/33009515chcz.pdf/f9efee70-a38d-4fb2-985d-1104e0507d59?version=1.1>.

2.2 Aktéři mezinárodních vztahů

Aktéři mezinárodních vztahů jsou subjekty, které ovlivňují a formují mezinárodní vztahy. Mezinárodní vztahy můžeme definovat jako souhrn politických, ekonomických, sociálních a ekologických vztahů mezi státy a ostatními aktéry světového systému.¹⁶

Každá z teorií mezinárodních vztahů zkoumá otázku, kteří aktéři jsou pro mezinárodní vztahy nejdůležitější, kteří mají na jejich formování největší vliv. Realismus a neorealismus jsou tradiční teorie se státocentrickým pohledem na mezinárodní vztahy. Nejdůležitějším aktérem je tudíž stát, který je dle realistů racionálním aktérem s jasně definovanými národními zájmy a koherentní zahraniční politikou směřující k uskutečňování mocenských cílů.¹⁷ Liberalismus definuje mezinárodní vztahy s pluralitou aktérů. Mohou jimi být nejenom stát, ale i mezinárodní organizace, nadnárodní firmy, nevládní organizace aj. V této souvislosti zdůrazňuje vliv transnacionálních vztahů a transvládních vztahů.¹⁸

Zahraníční politika je souhrnem mnoha národních, transnárodních a mezinárodních aktérů a jejich vlivů. Je hraniční kategorií, která se pohybuje na pomezí vnitřních a vnějších vlivů. Vnitřní vlivy určují kontext a pozadí rozhodovacích procesů v zahraniční politice státu. Řadíme sem například geografickou polohu státu, jeho ekonomický rozvoj, demografickou strukturu, ideologii a sdílené základní hodnoty atd. Vnější vlivy, vytváří prostředí, ve kterém se odehrávají reakce ostatních aktérů mezinárodních vztahů. Vnější záležitosti mohou mít například regionální charakter (tj. otázku vztahů se sousedními státy a definice svého postavení v regionu).¹⁹

Pro kraje má velký význam členství jejich zástupců ve Výboru regionů Evropské unie.

¹⁶ KREJČÍ, O. *Mezinárodní politika*. 1. vyd. Praha : Ekopress, 1997. s. 471. ISBN 978-80-87865-07-1.

¹⁷ HILL, Ch. *The changing politics of foreign policy*. New York : Palgrave MacMillan, 2003. s. 6. ISBN 0333754239.

¹⁸ DRULÁK, P. *Teorie mezinárodních vztahů*. 1. vyd. Praha : Portál, 2003. s. 77. ISBN 80-7178-725-6.

¹⁹ DRULÁKOVÁ, R., DRULÁK, P. *Tvorba a analýza zahraniční politiky*. 3. vyd. Praha : Oeconomica, 2011. s. 9. ISBN 978-80-245-1815-2.

Koncepce zahraniční politiky České republiky, schválená 13. července 2015 definuje tři globální cíle, jimiž jsou bezpečnost, prosperita, udržitelný rozvoj a lidská důstojnost včetně lidských práv, a dva národní cíle – službu občanům a dobré jméno České republiky.²⁰ Při plnění těchto cílů mají vedle centrálních orgánů a organizací nezastupitelnou úlohu kraje a obce.

2.3 Kraje a legislativa mezinárodní spolupráce

Za důležitý proces demokratizace byla v 90. letech považována decentralizace, k jejíž realizaci došlo během roku 2000, kdy vstoupil v platnost ústavní zákon č. 347/1997 Sb. o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky ve znění pozdějších předpisů. Vyšších územních samosprávných celků (krajů) vzniklo celkem 14.

Kraj je územní společenství občanů, náleží mu právo na samosprávu, při výkonu své působnosti chrání veřejný zájem. V právních vztazích má kraj postavení právnické osoby, má tedy právní subjektivitu. Kraj má právo na vlastní majetek a samostatné hospodaření s tímto majetkem v rámci zákonných mezí, má vlastní rozpočet. Kraj vykonává také na svém území státní správu ve věcech, která mu je svěřena zákonem v rámci přenesené působnosti. K plnění úkolů v přenesené působnosti dostávají kraje příspěvek ze státního rozpočtu.²¹

Zahraniční aktivity krajů vymezují v první řadě Ústava České republiky a zákon o krajích. Mezi další patří mezinárodní smlouvy.

Dle § 28 zákona č. 129/2000 Sb. v platném znění může kraj spolupracovat s územními samosprávnými celky jiných států a být členem jejich mezinárodních sdružení. Zákon o krajích také v oblasti zahraničních vztahů definuje pravomoci jednotlivých orgánů kraje. Kraj zastupuje navenek hejtman, na základě doporučení rady rozhoduje o mezinárodní spolupráci zastupitelstvo a zastupitelstvo a rada pak v oblasti samostatné působnosti ukládají úkoly krajskému úřadu.²²

²⁰ *Vláda schválila Koncepci zahraniční politiky ČR* [online]. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2015. [cit.2016-02-22]. Dostupné z WWW:

www.mzv.cz/jnp/cz/udalosti_a_media/tiskove_zpravy/x2015_07_13_vlada_schvalila_koncepci_zahranicni_politiky.html.

^{21,22} ČESKO. Zákon č. 129/2000 Sb. o krajích. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000.

Kraj by však měl vstupovat do mezinárodních aktivit jen v případě plnění samosprávných úkolů. Vždy však záleží na jeho uvážení, zda je daná aktivita přínosem k plnění těchto úkolů. Pro tento druh spolupráce předepisuje zákon písemnou smluvní formu. Smlouva musí obsahovat název a sídla účastníků smlouvy, předmět spolupráce, orgány a způsob jejich ustanovování a dobu, na kterou se smlouva uzavírá. V případě, že existuje příslušný mezinárodní právní rámec, může na jeho základě vzniknout právnická osoba, avšak pouze se souhlasem Ministerstva vnitra České republiky a po projednání s Ministerstvem zahraničních věcí České republiky. Kraje ani jimi vytvořené právnické osoby nemají mezinárodněprávní subjektivitu a tedy nemohou být řízeny mezinárodním právem veřejným.²³

Ke vzniku krajů došlo v roce 2000. V tomto roce proběhly rovněž první volby do krajských zastupitelstev a z toho vyplývá, že se kraje musely soustředit počátkem své existence spíše na řešení klíčových problémů než na rozvoj své zahraniční spolupráce. Mohou se tedy v otázce mezinárodních aktivit stále rozvíjet a objevovat nové možnosti.

Spolupráce je vztah založený na dobrovolnosti. Je vyloučeno proto najít jeden univerzální model, stejně tak jako komplexně vyřešit všechny vztahy mezi jednotlivými aktéry spolupráce. Je také důležitým vztahem ve všech oblastech lidské společnosti. Klíčové je, aby všichni aktéři našli takový systém spolupráce, který jim umožní co nejlépe dosáhnout stanovených cílů. Zlepšování jednotlivých prvků spolupráce je dlouhodobý proces, který vede k podpoře rozvoje jednotlivých regionů. Umožňuje lepší a účinnější cestu, jak dosáhnout potřebných výsledků, na druhé straně je skutečností, že spolupráce není možné z různých důvodů v řadě případů vůbec dosáhnout.²⁴

²³ KOUDELKA, Z. *Samospráva*. Praha : Linde, 2007. s. 284 - 285. ISBN 978-80-7201-665-5.

²⁴ DUŠEK, J. *Přeshraniční spolupráce v evropském regionu Dunaj-Vltava*. In Sborník mezinárodní konference „Ochrana obyvatelstva a krizové řízení“, část 1. Brno : Tribun EU, 2014. s. 63
ISBN 978-80-263-0723-5.

3 Kraj Vysočina a EU

Z hlediska formálního určuje cíle a strategie zahraniční spolupráce Kraje Vysočina rada a zastupitelstvo. Oblast vnějších vztahů obecně patří do kompetencí hejtmána kraje. Organizační struktura Krajského úřadu Kraje Vysočina odráží vůli kraje zabývat se zahraničními vztahy a zahraniční agenda vyplývající z využívání dotačních programů Evropské unie, se dotýká většiny odborů a oddělení.

Důležitým nástrojem zahraničních vztahů Kraje Vysočina je vytváření dlouhodobých stabilních partnerství s regiony v zahraničí, tedy spolupráce s partnerskými regiony, kterých má oficiálně Kraj Vysočina šest. Ne tak oficiální, ovšem dlouhodobá spolupráce probíhá ještě s některými podstatnými subjekty.

Kromě toho je Kraj Vysočina členem několika mezinárodních meziregionálních sdružení. Jsou jimi Evropský region Dunaj-Vltava, Euregha a IRE. Do této spolupráce se zapojují různé odbory Krajského úřadu Kraje Vysočina, organizace zřizované krajem a samozřejmě i různé další subjekty.

Dotační tituly Evropské unie jsou naopak často spíše vnitropolitickou záležitostí, kdy přerozdělování prostředků ze strukturálních fondů se děje převážně přes národní agentury, tedy ministerstva. V návaznosti na partnerské regiony čerpá kraj prostředky z mezinárodních programů strukturálních fondů (tzv. Interregů), či z komunitárních programů jako např. Erasmus+, k čemuž mimo jiné pomáhá i zastoupení Kraje Vysočina v Bruselu.²⁵

²⁵ Rozhovor s panem Mgr. Janem Skálou, úředníkem na úseku zahraničních vztahů a zastoupení Kraje Vysočina v Bruselu, ze dne 3. 3. 2016

3.1 Výbor regionů a Kraj Vysočina

Výbor regionů Evropské unie reprezentuje regionální zájmy. Kraj Vysočina nebyl dosud v této instituci přímo zastoupen. Hejtman Kraje Vysočina Jiří Běhounek je zvolen jako náhradník české delegace ve Výboru regionů Evropské unie, ale není v této instituci nijak aktivní. Nicméně Kraj Vysočina aktivity Výboru regionů Evropské unie využívá. Každoročně se zúčastňuje velké akce Open Days – Evropský týden regionů a měst. Tato čtyřdenní akce je zaměřená na výměnu zkušeností v oblasti ekonomického rozvoje, přeshraniční spolupráce a regionálních inovací na úrovni měst a regionů. Kraj Vysočina se zúčastňuje také konferencí či brífinků, které Výbor regionů Evropské unie pořádá, protože patří mezi zajímavý zdroj informací pro regiony.²⁶

Dílčí závěr

Vztah Kraje Vysočina k Výboru regionů v praxi zůstává spíše pasivní, na úrovni monitoringu jeho aktivit a stanovisek nebo účasti na jím pořádaných konferencích.

Členství ve Výboru regionů by dosažitelné pro Kraj Vysočina bylo, podmiňuje ho ovšem silným zájem politických zástupců kraje o kandidaturu a jejich schopnost prosadit se do výběru členů. Krajszí politici ale upřednostňují působení v regionu, a zastoupení ve Výboru regionů pro ně není prioritou.

²⁶ Rozhovor s panem Mgr. Janem Skálou, úředníkem na úseku zahraničních vztahů a zastoupení Kraje Vysočina v Bruselu, ze dne 3. 3. 2016

3.2 Institut regionů Evropy (IRE)

Institut regionů Evropy byl založen v roce 2004 bývalým zemským hejtmanem spolkové země Salcbursko Franzem Schausbergerem. V současné době má více než 125 regionálních a lokálních subjektů.²⁷

Hlavním cílem bylo vytvořit platformu pro obce, regiony a podniky z celé Evropy, která se zaměřuje na intenzivní přeshraniční spolupráci a trvale udržitelný ekonomický rozvoj Evropy. Aktivitami a iniciativou podporují decentralizaci a regionalizaci a poskytují odborné znalosti pro posílení příslušných procesů. Se svým nestranným a neziskovým charakterem chce Institut regionů Evropy snížit informační deficit a podpořit ekonomický potenciál evropských regionů.²⁸

Kraj Vysočina byl v roce 2013 osloven s nabídkou členství v Institutu evropských regionů. Zastupitelstvo Kraje Vysočina usnesením 0475/06/2013/ZK rozhodlo podat přihlášku k účasti Kraje Vysočina jako plnohodnotného člena v neziskové organizaci Institut regionů Evropy a Kraj Vysočina se stal členem. Jednou z významných aktivit Institutu regionů Evropy je každoroční konference evropských měst a regionů. Této konferenci, která se konala ve dnech 27. až 28. září 2015 v Salcburku a jejímž tématem byly „Strategie přežití regionů a měst v Evropě“ se zúčastnil radní Kraje Vysočina pro oblast regionálního rozvoje a územního plánování Martin Hyský.²⁹

Cílem konference bylo prezentovat a diskutovat o strategii rozšíření a příkladech dobré praxe v celé Evropě v různých oblastech, jako je energetika, regionální cestovní ruch, výzkum a inovace a regionální produkce potravin.³⁰

^{27,28} *Our motivation* [online]. Institut der Regionen Europas, 2012. [cit. 2016-02-21]. Dostupné z WWW: <<http://ir000044.host.inode.at/de/about-us/our-motivation/>>.

²⁹ *Zpráva o spolupráci Kraje Vysočina se zahraničními partnery 2015* [online]. Kraj Vysočina, 2015. [cit. 2016-02-21]. Dostupné z WWW:

<http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4071533>.

³⁰ *11th Conference of European Regions and Cities, Salzburg, Austria* [online]. Institut der Regionen Europas, 2015. [cit. 2016-02-21]. Dostupné z WWW:

<<http://ir000044.host.inode.at/de/11th-conference-of-european-regions-and-cities-salzburg-austria/>>.

3.3 EUREGHA

Neziskové sdružení EUREGHA tvoří regiony a místní úřady, případně místní a regionální zdravotnické a nemocniční organizace zaměřené na veřejné zdraví a zdravotní péči. V současné době je členy 15 regionů: Dolní Rakousko, Flandry, Německojazyčné společenství v Belgii, Kraj Vysočina, francouzský region Languedoc-Roussillon, italské regiony Emilia – Romagna, Toskánsko a Veneto, polské Podlaskie, španělské Katalánsko, švédské regiony Skåne a Västra Götalandsregionen, britský region East of England a uskupení North of England EU Health Partnership a NHS24 Scotland.³¹

Sdružení evropských regionů a místních zdravotnických orgánů byla vytvořena dne 30. ledna 2006. Neziskové sdružení EUREGHA si klade za cíl vytvořit součinnost mezi regionálními a místními orgány a zúčastněnými stranami v Evropské unii v oblasti zdravotních problémů a ovlivňovat tvorbu evropské politiky v této oblasti. Realizuje své mise vedené pěti zásadními hodnotami: rozmanitost, účast, transparentnost, spolupráce a solidarita. Nabízí unikátní řadu zkušeností. Prostřednictvím svých aktivit se snaží ukázat rozdílné přístupy a názory na společné výzvy. Aktivita členů představuje primární zdroj této sítě. Dále se jedná o sdílení informací, znalostí a příležitostí mezi členy EUREGHY. Do své činnosti se snaží zapojit co nejvíce znevýhodněné oblasti. Sekretariát v Bruselu je odpovědný za organizaci setkání a komunikaci v rámci sítě a za řízení jeho každodenní aktivity.³²

Kraj Vysočina vstoupil oficiálně do neziskového sdružení EUREGHA dne 18. září 2012. V průběhu roku 2015 byl Kraj Vysočina pravidelně informován o zdravotnických záležitostech, které se řešily na evropské úrovni. Na workshopu Health Equity 2020 Kraj Vysočina prezentoval regionální akční plány v oblasti nerovnosti ve zdraví.³³

^{31,33} *Zpráva o spolupráci Kraje Vysočina se zahraničními partnery 2015* [online]. Kraj Vysočina, 2015. [cit. 2016-02-21]. Dostupné z WWW:

<http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4071533>.

³² *Euregha*[online]. Euregha, 2012. [cit. 2016-02-21]. Dostupné z WWW:

<<http://www.euregha.net/2012-11-28-12-46-27>>.

3.4 Evropský region Dunaj-Vltava

Evropský region Dunaj - Vltava je trilaterální pracovní společenství sedmi partnerských regionů - Horního Rakouska, dolnorakouského Mostviertelu a Waldviertelu, Dolního Bavorska s Altöttingem, Horní Falce, Plzeňského kraje, Jihočeského kraje a Kraje Vysočina. Byl založen dne 30. června 2012 s cílem rozvíjet spolupráci pro dobro obyvatelstva žijícího na tomto území, pro posílení regionu v konkurenci dalších regionů a pro realizaci evropské myšlenky. Spolupráce probíhá v oblastech: výzkum a inovace, kooperace vysokých škol, kooperace podniků a vytváření klastrů, kvalifikované pracovní síly a pracovního trhu, cestovního ruchu, obnovitelných zdrojích energií a energetické efektivnosti, mobility, dostupnosti dopravy. Základ pro tuto spolupráci tvoří poloha mezi metropolitními regiony Vídeň-Bratislava, Praha, Mnichov a Norimberk, řeky Dunaj a Vltava, pestré kulturní prostředí, historická města, společná historie, velký význam malých a středně velkých firem jako formujícího prvku ve společném Evropském regionu Dunaj-Vltava, velký počet inovativních středně velkých firem, které jsou věrné lokalitě, a které vedou jejich majitelé, celou řadou dobře fungujících klastrů, které již částečně působí přeshraničně, velký počet technologických a inovačních center v celém Evropském regionu Dunaj-Vltava, silná výrobní sféra a zdravý mix předních společností a malých specializovaných firem, silný růst sektoru služeb.³⁴

Evropský region Dunaj-Vltava řídí Prezídium, kde jsou zastoupeni politici z jednotlivých regionů. Prezídium společně řeší politické záležitosti a cíle a určuje hlavní body pracovního programu na každý rok.³⁵

³⁴ *Evropský region Dunaj – Vltava* [online]. Evropský region Dunaj -Vltava. [cit. 2016-02-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.evropskyregion.cz/cs/o-nas/evropsky-region.html>>.

³⁵ *Rozhovory se zástupci Prezídia ERDV* [online]. Evropský region Dunaj -Vltava. [cit. 2016-02-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.evropskyregion.cz/cs/clanky/rozhovory-se-zastupci-prezidia-erdv-296.html>>.

Pro rok 2015 bylo jako klíčové téma stanoveno zlepšení jazykových znalostí (němčina, čeština) a zvýšení atraktivity přeshraničního trhu práce a vytvoření dalších pobídek pro udržení mladých lidí a kvalifikovaných odborníků v regionu. Rozpočet Evropského regionu Dunaj-Vltava konkrétně finančně podpořil například stáž a exkurze studentů v Regensburgu s cílem upevnění jazykových znalostí a zvýšení odborných znalostí. Byla nastavena pravidla možné podpory lektora (rodilého mluvčího) pro dlouhodobou spolupráci při výuce němčiny na středních školách v Kraji Vysočina. Odborníci v dané znalostní platformě připravují rovněž projektové fiše k projektům, které se budou ucházet o podporu v programech Evropské území spolupráce, Central Europe, Start Dunaj. V rámci spolupráce Evropského regionu Dunaj-Vltava se odborníci podíleli na aktualizovaném vydání několika publikací jako je např. „Průvodce vysokých škol Evropského regionu Dunaj-Vltava“. Rovněž došlo v tištěné podobě k představení Evropského regionu Dunaj-Vltava jako inovačního prostoru. Brožura „Příprava a realizace dopravních staveb v zemích Evropského regionu Dunaj-Vltava“ shrnuje podmínky pro přípravu a realizaci dopravních staveb v rámci jednotlivých zemí. Došlo také k vydání tiskoviny „Klastry v Evropském regionu Dunaj-Vltava“ s obsahem konkrétních informací, která je určena pro podnikatelský, výzkumný a vysokoškolský sektor.³⁶

Evropský region Dunaj-Vltava se v průběhu roku 2015 rovněž prezentoval na řadě akcí pro veřejnost, realizovaných v jednotlivých regionech. Z rozpočtu Evropského regionu Dunaj-Vltava byla například podpořena prezentace na Světovém poháru biatlonu v Novém Městě na Moravě či regionální dny, v rámci kterých byly v Plzni prezentovány regionální produkty Kraje Vysočina.³⁷

^{36,37} *Zpráva o spolupráci Kraje Vysočina se zahraničními partnery 2015* [online]. Kraj Vysočina, 2015. [cit. 2016-02-21]. Dostupné z WWW: <http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4071533>.

Dílčí závěr

Členství Kraje Vysočina v mezinárodních, meziregionálních sdruženích jako je Institut regionů Evropy (IRE), EUREGHA a Evropský region Dunaj-Vltava v sobě skrývá nepopiratelný potenciál. Právě spolupráce je procesem, který ovlivňuje efektivnost celé řady činností ve veřejné správě. Nejedná se jen o soustředění finančních prostředků pro rozvoj regionů, ale také o spokojenost a zabezpečení potřeb obyvatel, kteří zde žijí. Členství v mezinárodních, meziregionálních sdruženích je zaměřeno na výměnu a přenos zkušeností, které zlepši účinnost politiky regionálního rozvoje.

Jelikož existence příliš velkých rozdílů v sociálně ekonomické úrovni mezi jednotlivými regiony komplikuje další ekonomický rozvoj v rámci celého státu a může vyvolat ostré sociální i politické konflikty, ve většině zemí s tržní ekonomikou se přistoupilo k formulaci a praktické realizaci regionální politiky. Jejím prvořadým cílem je vytvořit podmínky pro odstranění, nebo alespoň zmírnění nadměrných rozdílů ve vývoji jednotlivých částí státu a dosažením vyvážené regionální struktury přispět ke zvýšení konkurenceschopnosti národní ekonomiky v mezinárodním měřítku.³⁸

Mezi obecné cíle regionální politiky Evropské unie patří zajištění relativně vyváženého ekonomického a sociálního vývoje tak, aby z něho měl prospěch co největší počet obyvatel Evropské unie a předcházení výrazným novým regionálním problémům, jež mohou být způsobeny strukturálními změnami v evropském, případně světovém hospodářství. V současné době je snaha reprezentace řady evropských regionů o zapojení do nadnárodních struktur a hájit při integračních procesech regionální dimenzi života společnosti. V rámci Evropské unie tato snaha vyústila v r. 1994 vytvořením Výboru regionů. Praktickým příkladem meziregionální spolupráce na mezistátní úrovni je existence tzv. euroregionů, což jsou společné regiony vzniklé propojením pohraničních území na styku dvou či více států.³⁹

^{38,39} WOKOUN, R., MATES P., KADERÁBKOVÁ J. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. s. 17, 93, 112. ISBN 978-80-7380-304-9.

4 Mezinárodní spolupráce Kraje Vysočina

Dle vypracované SWOT analýzy Programu rozvoje Kraje Vysočina na období 2015-2018, který představuje základní dokument regionálního rozvoje na úrovni vyššího územně samosprávného celku, je zakotveno prohlubování stávajících partnerství a příležitostí v mezinárodní spolupráci. Kraj Vysočina se hlásí k mezinárodní spolupráci zejména z důvodu výměny zkušeností a příkladů dobré praxe, zapojení do mezinárodních projektů, navázání osobních a profesních kontaktů, rozvoje jazykových zkušeností a kulturního vědomí, osobního rozvoje občanů Vysočiny a podpory myšlenky evropanství. Usiluje o svou propagaci v zahraničí, má uzavřeny dohody o spolupráci se zahraničními partnerskými regiony a je členem nadregionálních uskupení. Motivuje k zahraniční spolupráci další subjekty s potenciálem praktické spolupráce včetně příspěvkových organizací zřizovaných Krajem Vysočina. Spolupráce probíhá v těchto oblastech: kultura, mládež, vzdělávání (včetně jazykového), stáže, spolupráce škol, sport, doprava a investice do infrastruktury, zdravotnictví, sociální politika (včetně prorodinné a seniorské), rozvoj občanské společnosti, krizové řízení, věda, spolupráce měst a místní rozvoj, informatika. Úroveň je mezi partnerskými regiony nevyvážená a skýtá rezervy v oblastech životního prostředí, zemědělství, cestovního ruchu a hospodářství.⁴⁰

Evropská seskupení územní spolupráce jsou v současné době dynamicky se rozvíjející formou přeshraniční spolupráce napříč mnoha regiony Evropské unie. V mnoha regionech si politické reprezentace mnoho slibují zejména v oblasti přílivu finančních prostředků Evropské unie, zlepšení dopravní infrastruktury a plánování. Zda nejsou tato očekávání až příliš optimistická, ukáže programovací období 2014-2020.⁴¹

⁴⁰ PRK SWOT a návrhová část [online]. Kraj Vysočina, 2015. [cit. 2016-02-21]. Dostupné z WWW: <<http://www.kr-vysocina.cz/program-rozvoje-kraje-vysocina/ds-300352/p1=57086>>.

⁴¹ DUŠEK, J. Přeshraniční spolupráce v evropském regionu Dunaj-Vltava. In Sborník mezinárodní konference „Ochrana obyvatelstva a krizové řízení“, část 1. Brno : Tribun EU, 2014. s. 68 ISBN 978-80-263-0723-5.

Zahraniční aktivity Kraje Vysočina fungují paralelně k centrální zahraniční politice. Se zastupitelskými úřady zemí, kde se nacházejí jeho partnerské regiony, udržuje Kraj Vysočina přátelské vztahy. Kraj se snaží zprostředkovat partnerství a motivovat subjekty s potenciálem praktické spolupráce také na příspěvkové organizace zřizované Krajem Vysočina.

Kraj Vysočina má podepsanou oficiální partnerskou smlouvu se třemi regiony v Evropské unii - spolková země Dolní Rakousko, region Champagne-Ardenne, Nitranský samosprávný kraj. Další tři partnerské regiony, se kterými má Kraj Vysočina podepsanou smlouvu o spolupráci se nacházejí mimo rámec Evropské unie a tvoří je Zakarpatská oblast Ukrajiny, Minská oblast Běloruska a čínská provincie Hubei.

V článku pro Jihlavské listy hejtman Kraje Vysočina Jiří Běhounek uvádí, že zájem o navázání nebo zvýraznění vzájemných vztahů i na úrovni regionů projevuje stále více nových subjektů. Všichni cítí potřebu a výhodnost takových styků, i když nejsou vždy na první pohled vidět. Zvláště spolupráce v podnikatelské sféře naznačuje vícero podnětů užitečných pro náš hospodářský rozvoj a následně pro tolik potřebnou zaměstnanost. Při navazování nových kontaktů je nutné respektovat, že naše země a státy z jiných koutů světa mají rozdílnou historii i současnost, kulturu i tradiční postoje k nejrůznějším součástem života. Vzájemné poznání přispěje k porozumění, dobrým a oboustranně výhodným vztahům.⁴²

Stále více se v současnosti ukazuje, jak se svět zmenšuje, přibývá více informací i přímých kontaktů nejen mezi sousedícími zeměmi, ale v rámci celého světa. Vzájemné styky se prosazují v oblasti hospodářské, turistické kulturní i politické.⁴³

Mezinárodní spolupráce regionů je motorem rozvíjení osobností i celé společnosti. Poznávání jiného prostředí a postupů, získávání zkušeností ve světě jsou obrovským vkladem pro rozvoj osobnosti, především u mladých lidí. Přináší bližší porozumění, vzájemné pochopení a toleranci různých kultur. V hospodářské oblasti je pak takové poznání často i pragmaticky výhodné. Naopak izolace od světa znamená stagnaci a ujíždějící rychlík.⁴⁴

^{42,43} BĚHOUNEK, J. Svět se zmenšuje, snahy regionů o spolupráci a rozvoj rostou. *Jihlavské listy*. 2014, č. 95, ISSN 1212-740X.

⁴⁴ BĚHOUNEK, J. Mezinárodní spolupráce regionů je motorem rozvíjení osobností. *Jihlavské listy*. 2011, č. 80, ISSN 1212-740X.

4.1 Spolupráce Kraje Vysočina se spolkovou zemí Dolní Rakousko

Bilaterální dohoda o vzájemné spolupráci Kraje Vysočina se spolkovou zemí Dolní Rakousko byla podepsána hejtmany obou krajů dne 5. září 2002 ve Znojmě. Na základě této dohody se oba partneři zavazují k vypracování a naplňování pracovního programu, který je zpracován zpravidla na období dvou let. Oba partneři této dohody budou usilovat o výměnu informací týkajících se příhraničních aktivit – zejména v rámci rozšíření Evropské unie. Snahou přitom bude docílit synergických efektů a zabránit zdvojení činností. Smlouva je uzavřena na dobu neurčitou.⁴⁵

Obdobnou bilaterální dohodu má se spolkovou zemí Dolní Rakousko uzavřenou i kraj Jihočeský a Jihomoravský. Proto je možné na základě tohoto rámce rozvíjet společnou spolupráci mezi všemi zúčastněnými kraji.

Pracovní program pro roky 2014–2017 podepsali 16. ledna 2014 v Brně hejtman Kraje Vysočina Jiří Běhounek společně s hejtmanem Jihomoravského kraje Michalem Haškem, hejtmanem Jihočeského kraje Jiřím Zimolou a zemským hejtmanem Dolního Rakouska Erwinem Pröllem. Přítomni podpisu byli v areálu brněnského výstaviště také předseda vlády ČR v demisi Jiří Rusnok a velvyslanci obou zemí Ferdinand Trauttmansdorff a Jan Sechter.⁴⁶ Historicky se jedná už o třetí společný pracovní program mezi příhraničními regiony.

Na základě dohody o spolupráci jsou ředitel Zemského úřadu země Dolní Rakousko a ředitelé jednotlivých krajských úřadů v čele koordinačního grémia. Grémium má kontrolovat jednou ročně realizaci dohody a pracovního programu. Poslední setkání koordinačního grémia za účelem hodnocení spolupráce proběhlo 25. listopadu 2015 v Telči a pořádal ho Kraj Vysočina.⁴⁷

⁴⁵ *Dohoda o spolupráci mezi zemí Dolní Rakousko a Krajem Vysočina* [online]. Kraj Vysočina, 2002. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z WWW:

<<http://www.kr-vysocina.cz/soubory/450008/dolni-rakousko.pdf>>.

⁴⁶ *Jednání dolnorakouského zemského hejtmana s hejtmany tří krajů České republiky* [online]. Velvyslanectví České republiky ve Vídni, 2014. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z WWW:

<http://www.mzv.cz/vienna/cz/zpravy_a_udalosti/jednani_dolnorakouskeho_zemskeho_1.html>.

⁴⁷ *Zpráva o spolupráci Kraje Vysočina se zahraničními partnery 2015* [online]. Kraj Vysočina, 2015. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z WWW:

<http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4071533>.

Dolní Rakousko leží na severovýchodě země s rozlohou 19 178 km² a s počtem přes 1 617 000 obyvatel. Dolní Rakousko se člení na 4 čtvrtě, 21 okresů, 4 statutární města a 573 obcí. Nejvýznamněji se rozvíjí obchod a služby, stavebnictví, papírenství, strojírenství, dřevařství, zemědělství a vinařství.⁴⁸

Pracovní program je zaměřen na 13 následujících oblastí:⁴⁹

1. Vodní hospodářství
2. Zemědělství a lesnictví
3. Ochrana přírody a životního prostředí, alternativní energie, ochrana čistoty ovzduší, odpadové hospodářství
4. Hospodářství
5. Věda a výzkum
6. Turistický ruch
7. Zdravotní a sociální péče
8. Ochrana před katastrofami
9. Doprava
10. Územní plánování a rozvoj regionů, regionální management, obnova vesnic a měst
11. Regionální politika EU, Evropská územní spolupráce, Euroregiony
12. Kultura
13. Vzdělávání, výchova, mládež, sport

⁴⁸ *Obecná charakteristika Dolního Rakouska* [online]. Společně na trhu práce Vysočina–Dolní Rakousko, 2013. [cit.2016-02-25]. Dostupné z WWW:

<job-czat.eu/cz/analyzy/anal-zy/analza-regionlnch-trh-prce/>.

⁴⁹ *Jednání dolnorakouského zemského hejtmána s hejtmany tří krajů České republiky* [online]. Velvyslanectví České republiky ve Vídni, 2014. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z WWW:
<http://www.mzv.cz/vienna/cz/zpravy_a_udalosti/jednani_dolnorakouskeho_zemskeho_1.html>.

Z hlediska *vodního hospodářství* došlo zejména k výměně zkušeností v oblasti ochrany vod v jednotlivých krajích. V otázce *zemědělství a lesnictví* došlo k prohloubení stávajících kontaktů a další výměně teoretických i praktických zkušeností. V oblasti zemědělství se řešila témata půdoochranných technologií a odbyt zemědělské produkce. *Ochrana přírody a životního prostředí, alternativní energie, ochrana čistoty ovzduší, odpadové hospodářství* se podílí společně na Project Cross-boarder Habitat Network CZ-AT, který se zaměřuje na koridory divoké zvěře. Oblast *hospodářství* se zaměřuje na zkvalitnění spolupráce, vytvoření nových projektů, výměnu informací o úspěšných projektech, programech pro podnikatele a novinkách v oblasti legislativy, hospodářské politiky a podmínkách pro podnikání v jednotlivých regionech. Představení mezinárodní spolupráce regionů orientované na Čínu. V oblasti *vědy a výzkumu* se řešily absorpční kapacity pro operační program AT-CZ 2014-2020 v prioritních osách (1a) Posilování výzkumné a inovační infrastruktury a kapacit pro rozvoj vynikající úrovně výzkumu a inovací a podpora odborných středisek a (10) Investice do vzdělání, odborné přípravy a školení za účelem získávání dovedností a celoživotního učení. V oblasti *turistiky* se setkávají zástupci krajů v rámci pracovních skupin „Turistika orientovaná na přírodu, zdraví, města a kulturu“ a „Cykloturistika“ v rámci Evropského regionu Dunaj-Vltava. *Zdravotnictví a sociální péče* se zaměřuje na společná cvičení záchranných složek, úpravu softwaru zdravotnických operačních středisek, přeshraniční spolupráci nemocnic Melk-Znojmo, Hollabrunn-Břeclav. V oblasti *ochrany před katastrofami* došlo k výměně zkušeností z praxe při zdolávání přírodních katastrof a mimořádných událostí. Tyto zkušenosti nabyté v praktickém životě jsou velmi cenné. V oblasti *dopravy* se projednala budoucí spolupráce na projektu silnice II/360 Třebíč-Střítež. Diskuse nad výstupy projektu „Analýza potenciálů přeshraniční veřejné dopravy“ může dát podnět k rozvoji veřejné hromadné dopravy v příhraničním území. Na základě dotačního titulu OP AT-CZ 2014-2020 je možno navázat na projekt „Dosažitelnost spojuje“ Jednou z aktivit tohoto projektu byl provoz přeshraniční autobusové linky na trase Telč – Raabs an der Thaya. Kraj Vysočina má své priority zakotveny v projektech Evropského regionu Dunaj-Vltava spojených s propojením Kraje Vysočina s Dolním Rakouskem na komunikaci II/406.⁵⁰

⁵⁰ Zpráva o spolupráci Kraje Vysočina se zahraničními partnery 2015 [online]. Kraj Vysočina, 2015. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z WWW: <http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4071533>.

Územní plánování a rozvoj regionů, regionální management, obnova vesnic a měst probíhá vzhledem k odlišnému přístupu k problematice územního plánování v Dolním Rakousku a v českých zemích na úrovni výměny aktuálních informací o zásadních dokumentech územního rozvoje. *Regionální politika EU, Evropská územní spolupráce, Euroregiony* se projevuje především na zvýšené kvalitě předkládaných projektových záměrů přeshraniční spolupráce. Společně s Jihomoravským krajem, Jihočeským krajem a Dolním Rakouskem připravuje Kraj Vysočina projekt Connecting Regions CZ-AT na roky 2016-2019, který má podpořit aktivní trvalou a efektivní přeshraniční spolupráci mezi subjekty z obou stran hranice, která zajistí účinné naplňování společných strategií jako Strategie 2020, Podunajské strategie, Centrope, Euroregion Dunaj-Vltava a strategie jednotlivých regionů. *Kultura* dokončila velice úspěšný projekt Porta culturae. Tento projekt ohodnotili úspěšně jak jednotliví odborní pracovníci podílející se na aktivitách projektu, ale i samotní účastníci. Porta culturae měla za cíl rozšíření spolupráce v oblasti kultury mezi českými a moravskými kraji a zemí Dolní Rakousko. *Vzdělávání, výchova, mládež, sport* podporuje studenty, kteří se učí německy, nadále pokračuje komunikace s rakouskou stranou o lektorovi německého jazyka na středních školách, která se v praxi již osvědčila. Zahájila se jednání o sportovních aktivitách, především čtyřstranných fotbalových turnajů. V roce 2016 se plánuje JUNGE UNI Waldviertel pro děti ve věku 11-14 let v rámci týdenního vzdělávacího pobytu pro mladé.⁵¹

Dílčí závěr

Pro Kraj Vysočina je Dolní Rakousko nejbližším zahraničním partnerem. V rámci spolupráce Kraje Vysočina a Dolního Rakouskem dochází k naplňování všech bodů pracovního programu, který byl zástupci krajů Jihomoravského, Jihočeského, Kraje Vysočina a Dolního Rakouska podepsán na roky 2014-2017. Vzájemná spolupráce se intenzivně rozvíjí, což dokazují příklady z praxe.

⁵¹ *Zpráva o spolupráci Kraje Vysočina se zahraničními partnery 2015* [online]. Kraj Vysočina, 2015. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z WWW: <http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4071533>.

4.2 Spolupráce Kraje Vysočina s regionem Champagne-Ardenne

Oficiální partnerská smlouva o spolupráci mezi Krajem Vysočina a regionem Champagne-Ardenne byla uzavřena dne 19. dubna 2006. Smlouva je uzavřena na dobu neurčitou. Spolupráce probíhá v oblastech:

1. Cestovní ruch, rozvoj venkova a měst
2. Hospodářský rozvoj a růst
3. Ochrana a správa životního prostředí a přírodního dědictví
4. Využívání strukturálních fondů
5. Kulturní, společenský a sportovní život
6. Spolupráce mezi institucemi
7. Školství a odborné vzdělání
8. Zemědělství

Průběh spolupráce mezi francouzským regionem Champagne-Ardenne a Krajem Vysočina hodnotí zpravidla jednou ročně Stálá konference, jejíž zástupci analyzují spolupráci v uplynulém období a stanovují cíle spolupráce na období následující.⁵²

V roce 2015 se spolupráce rozvíjela nejvíce v oblasti školství a kultury, gastronomie a společných projektů v rámci programů Evropské unie.

⁵² *Smlouva o spolupráci mezi krajem Champagne-Ardenne a krajem Vysočina* [online]. Kraj Vysočina, 2009. [cit. 2016-02-26]. Dostupné z WWW: <http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4017312>.

Příkladem dobré spolupráce v oblasti školství je společně financované vyslání francouzského lektora do Kraje Vysočina, které probíhá již od roku 2008. Také Program Rok v Champagne-Ardenne umožňuje středoškolákům studium ve Francii, či úspěšně probíhající partnerství několika středních škol na Vysočině se školami v Champagne – Ardenne. Ze sportu je třeba zmínit účast mladých hokejistů z Vysočiny na turnaji, který se konal v Remeši. V Remeši se také konala mezinárodní soutěž hotelových škol Trofej Philippa Milla. *Spolupráce v oblasti kultury* probíhá především vzájemnou výměnou současného regionálního umění mezi oběma regiony. V roce 2015 vznikla nová aktivita v oblasti kultury spočívající v umělecké rezidenci výtvarníka z Vysočiny v Champagne-Ardenne a francouzské výtvarnice v Akademii ve Světlé nad Sázavou. Od roku 2009 probíhají pravidelné výstavy současného regionálního umění mezi Oblastní galerií Vysočiny se sídlem v Jihlavě a Krajským úřadem regionu Champagne-Ardenne. Kultura se rozvíjela i v oblasti filmu. V Jihlavě promítal opět po roce pojízdný Kouzelný karavan, který představil krátké francouzské filmy, filmy dokumentární a animované. Naopak v regionu Champagne-Ardenne se promítaly některé filmy české. *V oblasti výzkumu a podnikání* je naplánováno využít zkušeností z konference Assises Recherche & Entreprises pro vytvoření soutěže doktorandských prací k podpoře výzkumu a inovací a propojení podnikatelského a vysokoškolského sektoru. V rámci programu Erasmus plus pokračuje společný projekt Vaříme společně, který umožňuje výměnu a předávání praxe učitelů hotelových škol.⁵³

Program Evropské unie - Erasmus Plus (Erasmus+) vstoupil v platnost od 1. 1. 2014. Jedná se o program Evropské unie pro vzdělávání, odbornou přípravu, mládež a sport na období 2014–2020. Nahrazuje několik stávajících programů Evropské unie, které pokrývají všechny oblasti vzdělávání: Program celoživotního učení, program „Mládež v akci“ a pět programů mezinárodní spolupráce (Erasmus Mundus, Tempus, Alfa, Edulink a program spolupráce s průmyslově vyspělými zeměmi). Erasmus+ poskytuje finanční podporu z Evropské unie i na sport, zejména na místní úrovni.⁵⁴

⁵³ *Zpráva o spolupráci Kraje Vysočina se zahraničními partnery 2015* [online]. Kraj Vysočina, 2015. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z WWW:

< http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4071533 >.

⁵⁴ *Erasmus Plus* [online]. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2014. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z WWW: < <http://www.msmt.cz/mladez/erasmus-plus-erasmus> >.

Na základě teritoriální reformy Francie vznikl dne 1. 1. 2016 kraj Alsasko-Champagne-Ardenne-Lotrinsko. Kraj vznikl v rámci slučování regionů do větších celků. Kraj Alsasko-Champagne-Ardenne-Lotrinsko leží v severovýchodní části Francie. Skládá se z 10 departementů. Z toho 2 jsou v Alsasku, 4 v Champagne-Ardenne, 4 v Lotrinsku. Celková rozloha kraje je 57 433 km², počet obyvatel je 5 552 388. Hlavním a zároveň největším městem kraje je Štrasburk. Přibližně 80 % území regionu zahrnuje zemědělská půda a lesy. Díky tomu je region úspěšný v zemědělské, potravinářské a dřevařské produkci. Spolupráce Kraje Vysočina s regionem Alsasko-Champagne-Ardenne-Lotrinsko navazuje na spolupráci s regionem Champagne-Ardenne.⁵⁵

Dílčí závěr

Spolupráce Kraje Vysočina s francouzským regionem Champagne-Ardenne se uskutečňuje nejvíce v oblasti školství, kultury, gastronomie a společných projektů v rámci Evropské unie. V oblasti zemědělství, ochrana životního prostředí, rozvoj venkova a měst se spolupráce příliš nerozvíjí. Otázkou zůstává, zda se tyto oblasti spolupráce nerozvinou v souvislosti s novým teritoriálním uspořádáním Francie a tedy vznikem kraje Alsasko-Champagne-Ardenne-Lotrinsko.

⁵⁵ *Spolupráce mezi Krajem Vysočina a Alsasko-Champagne-Ardenne-Lotrinsko*[online]. Kraj Vysočina, 2015. [cit. 2016-02-27]. Dostupné z WWW: <https://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4071187>.

4.3 Spolupráce Kraje Vysočina s Nitranským samosprávným krajem

Nitranský samosprávný kraj se rozprostírá na jihu Slovenské republiky. Tvoří ho 7 okresů, 354 obcí a 15 měst. Celková rozloha činí 6 343 km² s počtem obyvatel 689 867. Hlavním městem kraje je Nitra, která je současně 5. největším městem Slovenska. Kraj patří k nejteplejším a nejproduktivnějším zemědělským oblastem Slovenské republiky. Nitranský kraj patří k průmyslově-zemědělským regionům Slovenské republiky. Významně je zastoupen průmysl strojírenský, potravinářský, chemický, elektrotechnický, papírenský a obuvnický. Důležité postavení z hlediska výroby elektrické energie má jaderná elektrárna Mochovce.⁵⁶

Smlouva o spolupráci mezi Nitranským samosprávným krajem a Krajem Vysočina byla hejtmany obou krajů podepsána dne 19. dubna 2006. Smlouva je uzavřena na dobu neurčitou. Orgánem zřizovaným za účelem hodnocení uplynulé spolupráce a stanovení cílů na období další je Stálá konference. Schází se zpravidla jednou ročně. Na základě uzavřené smlouvy probíhá spolupráce v těchto oblastech:⁵⁷

1. Školství a odborné vzdělávání
2. Vědecko-technická spolupráce
3. Ochrana a správa životního prostředí a přírodního dědictví
4. Hospodářský rozvoj a růst
5. Cestovní ruch, rozvoj venkova a měst
6. Využívání strukturálních fondů
7. Kulturní, společenský a sportovní život
8. Spolupráce mezi úřady a institucemi
9. Zemědělství

^{56,57} *Spolupráce mezi Krajem Vysočina a Nitranským samosprávným krajem* [online]. Kraj Vysočina, 2015. [cit. 2016-02-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.kr-vysocina.cz/spoluprace-mezi-krajem-vysocina-a-nitranskym-samospravnym-krajem/ds-300882>>.

Spolupráce mezi Krajem Vysočina a Nitranským samosprávným krajem je nejvíce zaměřena na oblast *školy, kultury a sociální péče*. Konkrétní výsledky spolupráce jsou vidět na příkladech partnerství několika škol Kraje Vysočina a Nitranského samosprávného kraje. Probíhají různé soutěže, výměna zkušeností mezi slovenskými a českými partnerskými *školy*. Ze soutěží se v minulém roce uskutečnila Mezinárodní gastronomická soutěž středních hotelových škol Gastrofestival Nitra. Jednalo se již o osmou mezinárodní gastronomickou soutěž, které se účastnila družstva ze Slovenska, Maďarska, Chorvatska, Francie a z Čech. Šetřením energií, obnovitelnými zdroji energií a snižováním emisí v dopravě se zabývala odborná mezinárodní konference a soutěž středních škol ENERSOL. Konference měla rovněž mezinárodní charakter, neboť se jí účastnili mimo odborníků z Kraje Vysočina i odborníci ze Slovenska, Rakouska, Německa a Slovinska. V Areálu výstaviště Agrokomplex Nitra se uskutečnil 23. ročník prodejní výstavy výrobků žáků středních odborných škol a středisek praktického vyučování Mladý tvorca 2015. Výstava byla spojena s veletrhem práce Job-Expo 2015. Kraj Vysočina je v současné době lídrem v zavádění nových aktivit technického vzdělávání na všech úrovních vzdělávání od mateřských, přes základní až po střední školy. Dne 17. 6. 2015 se uskutečnilo ve Valči Technické fórum 2015 za účasti hostů Nitranského kraje. Spolupráce proběhla i v oblasti *sociální péče*. Klienti z ústavů sociální péče a domovů pro seniory Kraje Vysočina navštívili Nitranský samosprávný kraj na akci OSKAR 2015. V oblasti *kultury* proběhl slavnostní Den s Krajem Vysočina, kde představil krajský odbor turismu a cestovního ruchu z Nitry kulturní a turistické zajímavosti. Výstava maleb, kreseb, kombinované techniky, fotografie a plastik autorů ze Spolku výtvarných umělců Vysočiny proběhla v krajském osvětovém středisku Nitra. Proběhla setkání ředitelek krajských knihoven Kraje Vysočina a Nitranského samosprávného kraje s autorským čtením současných slovenských autorů. Na pracovní návštěvě radního pro oblast lesního, vodního hospodářství a zemědělství a životního prostředí pana Zdeňka Chláda v Nitranském samosprávném kraji byla projednána další možnost spolupráce mezi partnerskými regiony v oblasti *zemědělství* včetně středního odborného školství a ochrany životního prostředí. V rámci festivalu Agrofilm 2015 v Nitranském samosprávném kraji reprezentovaly Kraj Vysočina dva filmy se zemědělskou tematikou.⁵⁸

⁵⁸ Zpráva o spolupráci Kraje Vysočina se zahraničními partnery 2015 [online]. Kraj Vysočina, 2015. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z WWW: <http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4071533>.

Dílčí závěr

Osobní sympatie mezi představiteli regionů vyústily v navázání spolupráce mezi Krajem Vysočina a Nitranským samosprávným krajem. Zásadním způsobem k tomu jistě přispěla i nulová jazyková bariéra a také blízkost obou regionů, vyplývající ze společné historie v rámci jedné země a neméně důležitým stimulem pro vytvoření formální spolupráce byla také již existující partnerství mezi školami na Vysočině a v Nitranském samosprávném kraji.

Spolupráce se rozvíjí nejvíc v oblasti školství, kultury a sociální péče. Je zajímavé, že Nitranský samosprávný kraj má stejně jako Kraj Vysočina jako partnerský kraj i Champagne-Ardenne. Proto spolupráce probíhá mezi všemi třemi regiony vzájemně.

Jelikož má Nitranský samosprávný kraj stejně jako kraj Vysočina rozvinuté zemědělství, bylo by vhodné zaměřit pozornost více na tuto oblast. Jedná se však spíš o oblast obchodu a soukromé sféry, do které kraj nemůže tolik zasahovat, jako je tomu v oblasti institucí, které sám zřizuje.

4.4 Spolupráce Kraje Vysočina se Zakarpatskou oblastí Ukrajiny

Partnerství kraje Vysočina se Zakarpatskou oblastí představuje vzhledem k výše uvedeným formám spolupráce odlišný typ spolupráce. Dělí se na investiční a měkké projekty. V případě investičních projektů se jedná o poskytnutí prostředků na rekonstrukci a opravy školských, zdravotnických nebo sociálních zařízení. Kraj Vysočina jimi přispívá k rozvoji jiného regionu. Do Zakarpatské oblasti Ukrajiny pravidelně dojíždí delegace z kraje a tyto projekty kontroluje. Oblast měkkých projektů se zaměřuje především na výměny zkušeností, setkání mládeže, folklórních souborů, nebo sportovních týmů, pořádání různých výstav. Kraj Vysočina rovněž podporuje české krajské spolky v Užhorodě jak formou finanční podpory jejich publikační činnosti tak dodáváním učebnic češtiny do škol.⁵⁹

Z hlediska praktického zajišťuje spolupráci mezi regiony dobročinný fond ViZA. Jde především o zajišťování finančních transferů, o právní, organizační a administrativní podporu při poskytování nezištné dobročinné pomoci, které nejsou v rozporu se zákonodárstvím Ukrajiny. Činnost dobročinného fondu ViZa je tedy všestranně jak z hlediska personálních zdrojů, informací, know-how i finančního podporována ze strany obou partnerských krajů – Zakarpatské oblasti Ukrajiny i Kraje Vysočina.⁶⁰

Zakarpatská oblast Ukrajiny má rozlohu 12 800 km² s počtem obyvatel 1 241 887. Převážná část ekonomicky činného obyvatelstva je soustředěna ve výrobní sféře, především ve strojírenském a kovoobráběcím průmyslu. Významný podíl na ekonomice má zemědělství a lesnictví. V zemědělství převažuje pěstování kukuřice, ovsa, brambor, zeleniny a vinné révy. Živočišná výroba se orientuje především na horský chov ovcí a krav v jižních oblastech na prasata. V lesním hospodářství se jedná o těžbu dřeva – buk, dub, smrk.⁶¹

⁵⁹ *Zpráva o spolupráci Kraje Vysočina se zahraničními partnery 2015* [online]. Kraj Vysočina, 2015. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z WWW:

< http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4071533>.

⁶⁰ *Dobročinný fond ViZa* [online]. Kraj Vysočina, 2014. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z WWW:

< <http://www.kr-vysocina.cz/dobrocinnny-fond-viza/ds-300994/p1=9080>>.

⁶¹ *Spolupráce mezi Krajem Vysočina a Zakarpatskou oblastí Ukrajiny* [online]. Kraj Vysočina, 2014.

[cit. 2016-02-25]. Dostupné z WWW:

< www.kr-vysocina.cz/spoluprace-mezikrajem-vysocina-a-zakarpatskou-oblasti-ukrajiny/ds-300884/archiv>

Dne 28. 2. 2008 byla slavnostně uzavřena a podepsána smlouva o spolupráci mezi Krajem Vysočina a Zakarpatskou oblastí Ukrajiny. Během pěti let se ukázala spolupráce jako úspěšná, proto Zastupitelstvo Kraje Vysočina na svém zasedání dne 13. 12. 2011 schválilo dodatek Smlouvy o spolupráci, který prodloužil dobu platnosti na dobu neurčitou. Orgán zřizovaný za účelem spolupráce je Stálá konference, která určuje hlavní směry spolupráce mezi oběma regiony a schvaluje konkrétní projekty na daný kalendářní rok.⁶²

Dalšími významnými dokumenty jsou memorandum o spolupráci mezi Sdružením přátel Zakarpatské oblasti a Smlouva o spolupráci mezi významnými městy Pelhřimov a Mukačevo. Kraj Vysočina také spolupracuje s krajanskými spolky v Zakarpatí (Klub T. G. Masaryka v Užhorodě a Společnost Jana Ámose Komenského v Užhorodě).⁶³

V článku *Partnerství Kraje Vysočina se Zakarpatskou oblastí pokračuje. Další společné projekty připraveny ke schválení* Bc. Kateřina Svobodová, vedoucí oddělení kanceláře hejtmana a koordinátorka činnosti Stálé konference pro spolupráci mezi Krajem Vysočina a Zakarpatskou Ukrajinou uvádí, že během devítileté spolupráce se podařilo realizovat více než 120 společných projektů. Zástupci Kraje Vysočina v polovině ledna letošního roku zavítali do Užhorodu, kde jednali o projektech na letošní rok. Radní Kraje Vysočina Ing. Bc. Martin Hyský v tomto článku uvádí, že Kraj Vysočina se zaměří na dokončení rozpracovaných projektů z minulého roku, soustředí se na chudé a potřebné oblasti a na resorty školství sociální oblast a zdravotnictví. Měkčí projekty budou cílit do oblasti turismu a cestovního ruchu, kde vedení Zakarpatské oblasti Ukrajiny vidí velký potenciál v souvislosti s cílením podpory z Kraje Vysočina. Chtějí více propagovat turistické krásy regionu, například formou cesty českých touroperátorů do Zakarpatí, a dále se chtějí zaměřit na vlastní propagaci na webových stránkách i ve formě tištěných brožur.⁶⁴

^{62,63} *Zpráva o spolupráci Kraje Vysočina se zahraničními partnery 2015* [online]. Kraj Vysočina, 2015. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z WWW:

<http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4071533>.

⁶⁴ *Partnerství Kraje Vysočina se Zakarpatskou oblastí pokračuje. Další společné projekty připraveny ke schválení* [online]. JihlavaDnes.cz, 2016. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z WWW:

<<http://www.jihlavadnes.cz/zpravy/967-partnerstvi-kraje-vysocina-se-zakarpatskou-oblasti-pokracuje-dalsi-spolecne-projekty-pripraveny-ke-schvaleni>>.

Dílčí závěr

Při navázání spolupráce se Zakarpatskou Ukrajinou můžeme hovořit o motivech vycházejících z pocitu sounáležitosti a altruismu. Nejedná se v tomto případě o stejnou formu spolupráce jako u výše uvedených partnerů. I když oblast materiální pomoci se Zakarpatskou oblastí Ukrajiny není reciproční, vedení kraje zdůrazňuje, aby se k tomuto regionu přistupovalo jako k rovnocennému partnerovi.

Cílem smlouvy mezi Krajem Vysočina a Zakarpatskou oblastí Ukrajiny je rozvíjení vzájemných kontaktů a spolupráce formou krátkodobých i dlouhodobých projektů a aktivit. V oblasti spolupráce jsou vidět konkrétní výsledky, kterými Kraj Vysočina přispívá k hospodářskému rozvoji jiného regionu.

4.5 Spolupráce Kraje Vysočina s Minskou oblastí

Minská oblast je jednou ze šesti oblastí Běloruska. Jedná se o nejrozvinutější oblast v Bělorusku. Přispívá k tomu výhodná zeměpisná poloha a dostupnost přírodních zdrojů. Minská oblast má bohaté zásoby minerálů, např. potaše a soli kamenné, stavebních materiálů, jako je rašelina, jílovitá břidlice a křída. Oblast se nachází ve střední části Běloruské republiky s rozlohou 39 800 km² a s počtem obyvatel 1 402 600. Oblast je členěna na 22 okresů, 24 měst, 18 městských částí, 5203 venkovských částí. Zdejší železniční síť propojuje Rusko a Evropu, pobaltské státy a jižní státy Společenství nezávislých států.⁶⁵

Přední pozice v ekonomice zaujímá průmysl. Mezi hlavní průmyslová odvětví patří potravinářství, chemický průmysl, výroba strojů, zpracování kovů, lehký průmysl. Minská oblast je největší zemědělskou oblastí v Bělorusku. Zemědělské společnosti ročně vyprodukují čtvrtinu celkového objemu hrubé produkce v zemi. Specializují se především na zpracování masa, mléka, chov drůbeže, pěstování obilovin, brambor a lnu. Dynamicky se rozvíjející hospodářský sektor v oblasti drobné podnikání zahrnuje více než 40 000 právních subjektů, z nichž je 29 000 živnostníků. V rámci programu na podporu drobného podnikání byla vytvořena infrastruktura, jejímiž stavebními kameny jsou inkubátor pro malé podniky ZAO „MAP ZAO“ v Minské oblasti a podpůrná centra pro drobné podnikatele, jako je např. podnikatelské podpůrné centrum Borisov, s. r. o. a centrum pro podporu zemědělství „Komárovo“, s. r. o. v obci Komárovo, okres Miadel. Firmy se sídlem v této zóně profitují ze speciálních daňových, celních a směnných podmínek. Je tu také prostor pro vládní podporu při implementaci investičních projektů. Jedním z hlavních cílů této strategie je další zvýšení životní úrovně venkovského obyvatelstva. Reálná ekonomika v malých městech se zakládá na podnicích na zpracování zemědělských výrobků, které představují 23,8 % celkové výroby v oblasti a 33,9 % komoditního zboží.⁶⁶

^{65,66} *Minská oblast v Bělorusku* [online]. Kraj Vysočina, 2014. [cit .2016-02-26]. Dostupné z WWW: <https://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4061573>.

Dne 26. 9. 2014 bylo podepsáno Memorandum o spolupráci mezi Krajem Vysočina a Minskou oblastí. Obsahem memoranda spolupráce je prohloubení dobrých vztahů, rozvoj dlouhodobých a vzájemně výhodných kontaktů mezi oběma stranami, součinnost při navazování kontaktů mezi hospodářskými subjekty Minské oblasti Běloruské republiky a Krajem Vysočina České republiky za účelem stimulace vzájemně výhodné spolupráce se zvláštním důrazem na otázky výrobní kooperace a zakládání společných podniků, podpora hospodářským subjektům provádějícím hospodářskou spolupráci nejrůznější formou, mimo jiné vývojem a realizací společných účelových programů a projektů, rozvojem investiční spolupráce, konáním veletržních a výstavních akcí, výměna informací v otázkách podnikání, zahraničních investic a dalších otázkách společného zájmu a podpora příznivých podmínek pro uskutečňování obchodně hospodářské a vědeckotechnické spolupráce hospodářských subjektů. Smluvní strany budou prohlubovat vztahy v oblastech zdravotnictví, školství, mládeže a sportu, výměny zkušeností v oblasti energetiky, spolupráci v oblasti kultury.⁶⁷

Partnerství Kraje Vysočina s Minskou oblastí by se mělo rozvíjet převážně na hospodářském základě, neboť Minská oblast je rychle se rozvíjející region se zajímavým trhem a příležitostmi pro naše podniky. Spolupráce může mít značný přesah a politický význam. Na partnerství participují oba státy prostřednictvím svých regionálních orgánů a prostřednictvím obou velvyslanectví. Vývoj je sledován a aktivita podporována Ministerstvem zahraničních věcí.⁶⁸

Spolupráce v roce 2015 se intenzivně rozvíjela v oblasti zdravotnictví, především ve vzájemné výměně zkušeností. V oblasti sportu byla realizována společenská účast běloruské strany na Světovém poháru v biatlonu v Novém Městě na Moravě. V roce 2015 došlo ke zprostředkování kontaktů a informací pro vzájemnou spolupráci mezi podnikatelskými subjekty. Pan hejtman Jiří Běhounek se stal členem Meziparlamentní skupiny Česká republika-Bělorusko, která funguje na úrovni Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky.⁶⁹

^{67,68,69} *Zpráva o spolupráci Kraje Vysočina se zahraničními partnery 2015* [online]. Kraj Vysočina, 2015. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z WWW: <http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4071533>.

Meziparlamentní dialog má snahu podporovat kontakty a výměnu názorů a zkušeností mezi členy parlamentů z celého světa, zkoumat otázky celosvětového významu se záměrem aktivně zapojit parlamenty do jejich řešení a napomáhat ochraně lidských práv. Svými periodiky, publikacemi a internetovou stránkou se snaží přispívat k rozvoji informovanosti o fungování parlamentních institucí a k posílení a rozvoji jejich způsobu činnosti.⁷⁰

V rámci spolupráce s Minskou oblastí došlo v uplynulém roce ke vzájemným návštěvám některých firem, zdravotnických a školských zařízení, kde došlo k výměně zkušeností mezi odborníky z jednotlivých regionů a k navázání nových kontaktů.⁷¹

Pro rok 2016 je naplánováno především rozvíjet spolupráci v oblasti hospodářského rozvoje, integrovaného záchranného systému, spolupráci s Katedrou bohemistiky v Minské oblasti, pozvání předsedy Minského oblastního výkonného výboru pana Semjona Borisoviče Šapiro na návštěvu Kraje Vysočina a tuto návštěvu spojit s podpisem smlouvy mezi hospodářskými komorami a zařadit do programu téma zemědělství zejména šlechtění brambor. Prohlubovat spolupráci v oblasti školství, mládeže a sportu.⁷²

Dílčí závěr

Spolupráce Kraje Vysočina s Minskou oblastí je podporována Ministerstvem zahraničních věcí. Minská oblast i Kraj Vysočina mohou spolupráci dál zlepšovat a vytvářet tím perspektivní podmínky pro rozvoj svých regionů. Minská oblast je rychle se rozvíjející region s rozvinutým průmyslem i zemědělstvím, proto si oba regiony mohou vzájemně předávat své zkušenosti z praxe. Podpora hospodářské spolupráce, včetně pomoci zprostředkování kontaktů a informacílepší rozvoj zejména podnikatelského sektoru a posílí tak ekonomiku v těchto regionech.

⁷⁰ *Stálá delegace Parlamentu do Meziparlamentní unie* [online]. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, 2016. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=6200>>.

^{71,72} *Zpráva o spolupráci Kraje Vysočina se zahraničními partnery 2015* [online]. Kraj Vysočina, 2015. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z WWW: <http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4071533>.

4.6 Spolupráce Kraje Vysočina s provincií Hubei

Provincie Hubei je jednou z 22 provincií Čínské lidové republiky, která se nachází v oblasti centrální Číny. Rozloha provincie Hubei činí 185 900 km² a počet obyvatel je 57, 6 miliónů. Provincie se dělí na 13 prefektur a 102 okresů. V čele provincie stojí guvernér. Hlavním městem je Wuhan. Provincie se vyznačuje bohatstvím vodních zdrojů. Světově známé vodní dílo Tři soutěsky je největší elektrárna na světě. Přístav v hlavním městě Wuhan je 2. největším čínským říčním přístavem. Výhodná poloha provincie v rámci Číny z ní činí významný dopravní uzel. Nachází se zde 7 letišť, trasy rychlovlaků nebo říční cesty. Hubei patří mezi nejvíce rozvinuté provincie v oblasti vzdělávání a vědeckého výzkumu. Svědčí o tom více jak 120 vysokých škol. Provincie je největším dodavatelem sladkovodních produktů, často je nazývána *zemí ryb a rýže*, dále bavlny, olejin a obilí. Z průmyslu je na předním místě výroba aut a automobilových součástek, hutnictví, strojírenství, chemický průmysl, textilní průmysl a výroba stavebních materiálů. Provincie vykazuje v posledních letech stabilní růst ekonomiky.⁷³

Memorandum o spolupráci mezi Krajem Vysočina a čínskou provincií Hubei bylo podepsáno 31. října 2014. Smluvní strany se zavázaly poskytovat si vzájemnou součinnost při navazování kontaktů mezi hospodářskými subjekty provincie Hubei a Kraje Vysočina. Zvláště se spolupráce zaměřuje na oblast podpory obchodu, turistického ruchu, kultury, vzdělávání a výměny zkušeností, příkladů dobré praxe a informací v různých oborech.⁷⁴

V roce 2015 se spolupráce zaměřila na oblast školství, zdravotnictví a podporu podnikatelských subjektů. Delegace vedená hejtmánem kraje Jiřím Běhounkem navštívila Čínskou lidovou republiku 29. května - 3. června 2015. Návštěva čínských zdravotníků z provincie Hubei dne 18. června 2015 navázala na započatá jednání v průběhu návštěvy delegace kraje v Číně. Diskutovaná byla zejména spolupráce a výměna zkušeností v oblasti tradiční čínské medicíny. 19. června 2015 navštívil Kraj Vysočina zástupce města Wuhan a diskutovalo se zejména o otázce spolupráce v oblasti hospodářské a vzdělávání.⁷⁵

^{73,74,75} *Provincie Hubei* [online]. Kraj Vysočina, 2014. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z WWW: <<https://www.kr-vysocina.cz/provincie-hubei/ds-302903/p1=71947>>.

Podle hejtmana Kraje Vysočina Jiřího Běhounka má navíc Vysočina pro Čínu obrovský potenciál, například v oblastech strojírenské výroby, vzdělávání a cestovního ruchu.⁷⁶

Předseda vlády ČR Bohuslav Sobotka v projevu, kterým zahájil na Pražském hradě hlavní jednacích den China Investment Fora 2015 uvedl, že Česká republika velmi oceňuje efektivní spolupráci Číny a 16 zemí střední a východní Evropy. K mimořádným úspěchům středoevropsko-čínské spolupráce patřily Local Leaders Meeting 2014 nebo Health Ministers Meeting 2015, ale také vysoká intenzita vzájemné výměny politických a regionálních delegací. Ve svém projevu ocenil konkrétní projekty jako otevření přímého leteckého spojení mezi Českou republikou a Čínou, zjednodušení vízového režimu, uzavření Memoranda o spolupráci v oblasti cestovního ruchu, otevření kliniky Tradiční čínské medicíny ve Fakultní nemocnici v Hradci Králové, projekt ozdravných dětských pobytů 200 čínských dětí v českých lázních, příchod čínských investorů v čele s dosud největším investorem společností CEFC. Otevření pobočky Bank of China a rozsáhlé investice čínských společností vytvářejí skvělý příklad pro další investory z Čínské lidové republiky pro jejich vstup do zemí střední a východní Evropy. Za mimořádný úspěch označil účast Číny jako hlavní hostující země na nejvýznamnějších oborových aktivitách České republiky jako je veletrh cestovního ruchu Holiday World Prague 2016 a Mezinárodní strojírenský veletrh 2016 v Brně.⁷⁷

Dílčí závěr

Z hlediska spolupráce Kraje Vysočina s provincií Hubei jasně převládají motivace ekonomické nad ostatními. Čína se jako exportní oblast mimo Evropskou unii drží dlouhodobě zájmu českých vývozců. Spolupráce mezi Krajem Vysočina a čínskou provincií Hubei, se úspěšně rozvíjí zejména v oblasti spolupráce podnikatelských subjektů, školství a zdravotnictví. Kraj Vysočina plánuje i v budoucnu pokračovat v těchto aktivitách.

⁷⁶ *Vysočina prohloubí spolupráci s čínskou provincií Hubei* [online]. Moravské hospodářství, 2014. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z WWW: < <http://moravskehospodarstvi.cz/article/ekonomika/vysocina-prohloubi-spolupraci-s-cinskou-provincii-hubei/>>.

⁷⁷ *Předseda vlády ČR: Vztahy s Čínou jsou nejlepší v historii* [online]. China investment forum, 2015. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z WWW: < <http://www.czechchina.com/cif/?p=8473>>.

4.7 Zastoupení Kraje Vysočina v Bruselu

Kancelář Kraje Vysočina fungovala ve formě stálé od ledna roku 2008. Od listopadu roku 2009 došlo ke změně formy stálého zastoupení na zastoupení nestálé. V současné době zastoupení Kraje Vysočina v Bruselu funguje tak, že zástupce jezdí přibližně jednou za měsíc do Bruselu plnit zadané úkoly, vyřizovat aktuální záležitosti nebo se zúčastňovat naplánovaných akcí. Od 1. března 2014 je zástupcem Kraje Vysočina v Bruselu Mgr. Jan Skála, který současně pracuje na úseku zahraničních vztahů odboru sekretariátu hejtmana Krajského úřadu Kraje Vysočina.⁷⁸

Kancelář slouží pro navázání spolupráce Kraje Vysočina s dalšími evropskými regiony. Monitoruje a vyhledává partnery pro předkládání evropských projektů. Vyhodnocuje informace o aktuálních vypisovaných výzvách k projektům a o dalších programech finanční podpory. Spolupracuje s regiony České republiky a dalšími regiony Evropské unie při prosazování společných zájmů, zejména v oblasti regionální politiky. Zprostředkovává výměnu zkušeností, vytváří podmínky regionálním komunálním politikům z Kraje Vysočina a pracovníkům krajského úřadu pro jejich jednání v Bruselu. Zabezpečuje technickou a administrativní pomoc dalším regionálním subjektům z Kraje Vysočina.⁷⁹

Dílčí závěr

Očekávání Kraje Vysočina z hlediska jeho zastoupení v Bruselu prošly značnou proměnou. Od počátečního stálého zastoupení, ovlivněné zajisté i českým předsednictvím v první polovině roku 2009, se přešlo na zastoupení nestálé, které je pro kraj levnější a z hlediska získávání nových informací, dostačující variantou. Zastoupení Kraje Vysočina v Bruselu se orientuje především na aktivity, které nabízí systém Evropské unie, ale je významné i z hlediska navázání spolupráce s dalšími evropskými regiony.

^{78,79} Zpráva o spolupráci Kraje Vysočina se zahraničními partnery 2015 [online]. Kraj Vysočina, 2015. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z WWW: <http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4071533>.

4.8 Spolupráce s dalšími partnery v zahraničí

Na několika projektech spolupracoval Kraj Vysočina s městem Tampere ve *Finsku*. Partnerství bylo pro kraj velmi prospěšné především, co se týká oblasti školství, které je ve Skandinávii tradičně na vysoké úrovni.⁸⁰

V oblasti informačních technologií probíhá spolupráce s *Čínskou republikou* (Tchaj-Wan), resp. Tchajpejskou hospodářskou a kulturní kanceláří. Jedním z přínosů spolupráce v této oblasti je systém elektronické registrace pacientů v krajských nemocnicích.⁸¹

Kraj Vysočina byl osloven ze strany prezidentky *severoitalského Autonomního regionu Friuli Venezia Giulia* s nabídkou obnovit spolupráci mezi oběma regiony. Smlouva o partnerství mezi Krajem Vysočina a tímto regionem byla podepsána v roce 2006, ale z důvodu nízké aktivity po ukončení čtyřletého období nebyla prodloužena. Hejtman Jiří Běhounek zaslal představitelům severoitalského regionu nabídku Kraje Vysočina, kde jsou popsány aktivity případné spolupráce v oblastech školství, cestovního ruchu, hospodářství, výzkumu a vývoje, kultury a zemědělství.⁸²

Spolupráce se Spolkovou republikou Německo probíhá především v oblasti školství. Úspěšně funguje partnerství mezi mnoha středními školami. Nejstarší partnerství trvá již od roku 1972 mezi Gymnáziem Bystřice nad Pernštejnem a Gymnáziem Julia Mottelera v Crimmitschau.⁸³

Dílčí závěr

Kraj Vysočina spolupracuje s podstátními aktéry, se kterými nemá uzavřenou partnerskou dohodu. Spolupráce probíhá především v přípravě a realizaci různých projektů. Dochází ke vzájemné výměně zkušeností v jednotlivých oblastech spolupráce, k interkulturní komunikaci, k rozvíjení jazykových znalostí, především v rámci spolupráce mezi jednotlivými středními školami.

^{80,81,82,83} Zpráva o spolupráci Kraje Vysočina se zahraničními partnery 2015 [online]. Kraj Vysočina, 2015. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z WWW: <http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4071533>.

Závěr

Mezinárodní spolupráce Kraje Vysočina se uskutečňuje nejen prostřednictvím krajského úřadu nebo politické reprezentace, ale podílejí se na ní také například školy, podniky, neziskové organizace, ale i samotní občané.

Bakalářská práce analyzuje využívání jeho možností v oblasti zahraničních aktivit. Kraj má podepsanou oficiální partnerskou smlouvu se třemi regiony v Evropské unii. Jedná se o spolkovou zemi Dolní Rakousko, region Champagne-Ardenne, Nitranský samosprávný kraj. Další tři partnerské regiony, se kterými má Kraj Vysočina podepsanou smlouvu o spolupráci, se nacházejí mimo rámec Evropské unie a tvoří je Zakarpatská oblast Ukrajiny, Minská oblast Běloruska a čínská provincie Hubei. Jeho nejbližším partnerem je Dolní Rakousko, se kterým udržuje nejintenzivnější spolupráci. Kraj Vysočina, region Champagne-Ardenne a Nitranský samosprávný kraj mohou rozvíjet formu trilaterální spolupráce, neboť mezi Nitranským samosprávným krajem a regionem Champagne-Ardenne existuje obdobná smlouva o vzájemné spolupráci.

Obecně kraj rozvíjí jako aktér mezinárodních vztahů spolupráci především z hlediska rozvoje ekonomiky, interkulturní komunikace, výměny zkušeností v oblasti školství, či zdravotnictví. V otázce zahraniční spolupráce funguje paralelně k centrální zahraniční politice. Kraj zprostředkovává také partnerství pro příspěvkové organizace, jejichž je zřizovatelem.

V rámci spolupráce se Zakarpatskou oblastí Ukrajiny, která vychází převážně z pocitu sounáležitosti, má kraj velký podíl jako poskytovatel materiální pomoci jinému regionu.

Obecně se zlepšilo cestování do Čínské lidové republiky, díky přímému leteckému spojení mezi Českou republikou a Čínskou lidovou republikou a zjednodušením vízového režimu, což má značný vliv na rozvíjející se perspektivní spolupráci mezi Krajem Vysočina s čínským regionem Hubei.

Členství Kraje Vysočina v mezinárodních, meziregionálních sdruženích jako je Institut regionů Evropy (IRE), EUREGHA a Evropský region Dunaj-Vltava v sobě skrývá nepopíratelný potenciál, ať už z hlediska soustředění finančních prostředků pro rozvoj regionů, tak i z hlediska výměny a přenosu zkušeností, které by měly zlepšit účinnost politiky regionálního rozvoje.

Vztah Kraje Vysočina k Výboru regionů v praxi zůstává spíše pasivní, na úrovni monitoringu jeho aktivit, účasti na jím pořádaných konferencích. Krajszí politici upřednostňují působení v regionu a zastoupení ve Výboru regionů nepokládají za svůj cíl.

Všechny české kraje mají legislativně nastavené stejné možnosti rozvíjet zahraniční spolupráci. Jedná se ale o záležitost v samostatné působnosti kraje, kdy se v aktivitách krajů odráží jak zájem o zahraniční politiku, tak finanční možnosti.

Autorka doporučuje rozvíjet dosavadní zahraniční spolupráci se všemi šesti partnerskými regiony, neboť spolupráce vytváří prostor pro rozvoj ekonomiky a zlepšení života v regionech. Autorka zároveň doporučuje obnovit spolupráci kraje a severoitalského regionu Friuli Venezia Giulia. Smlouva ukončila platnost v roce 2010 a z důvodu slabých aktivit nebyla dál prodloužena. Tento severovýchodní italský region, který se rozprostírá mezi Alpami a Jaderským mořem, představuje nejen řadu turistických, interkulturních a gastronomických možností, které nabízejí možnosti spolupráce, ale i aktivity v oblasti školství, zemědělství, výzkumu a vývoje.

Vedle zahraničních aktivit států jsou aktivity regionů a měst, označované jako paradiplomacie, velice důležité. Paradiplomacie je výsledkem demokratizace státu. Rozvoj paradiplomacie je ovlivněn nejen zájmem a schopnostmi zástupců ze stran samospráv hledat nové impulsy zahraniční spolupráce, ale je ovlivněna i jejich finančními možnostmi. V otázce zahraniční spolupráce je třeba vzít v úvahu i to, že právě paradiplomacie je zároveň také procesem, který ovlivňuje efektivnost celé řady činností ve veřejné správě.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BĚHNOUNEK, J. Mezinárodní spolupráce regionů je motorem rozvíjení osobností. *Jihlavské listy*. 2011, č. 80, ISSN 1212-740X
2. BĚHNOUNEK, J. Svět se zmenšuje, snahy regionů o spolupráci a rozvoj rostou. *Jihlavské listy*. 2014, č. 95, ISSN 1212-740X
3. DRULÁK, P. *Teorie mezinárodních vztahů*. 1. vyd. Praha : Portál, 2003. s. 77. ISBN 80-7178-725-6.
4. DRULÁKOVÁ, R., DRULÁK, P. *Tvorba a analýza zahraniční politiky*. 3. vyd. Praha : Oeconomica, 2011. s. 9. ISBN 978-80-245-1815-2.
5. DUŠEK, J. *Přeshraniční spolupráce v evropském regionu Dunaj-Vltava*. In Sborník mezinárodní konference „Ochrana obyvatelstva a krizové řízení“, část 1. Brno : Tribun EU, 2014. s. 63 ISBN 978-80-263-0723-5.
6. HILL, Ch. *The changing politics of foreign policy*. New York : Palgrave MacMillan, 2003. s. 6. ISBN 0333754239.
7. KOUDELKA, Z. *Samospráva*. Praha : Linde, 2007. s. 250, 284, 285. ISBN 978-80-7201-665-5.
8. KREJČÍ, O. *Mezinárodní politika*. 1. vyd. Praha : Ekopress, 1997. s. 471. ISBN 978-80-87865-07-1.
9. PAWERA, R. a kol. *Regionálna politika a politika súdržnosti Európskej únie a jej vplyvy na Slovensku*. 1 vyd. Univerzita Komenského v Bratislavě, 2013. s. 13-14. ISBN 978-80-223-3549-2.
10. PERGLER, J. *Kraj Vysočina*. 1. vyd. Praha : Kartografie, 2004. s. 7. ISBN 80-7011-735-4.
11. *Politiky Evropské unie : Jak funguje Evropská unie*. Lucemburk : Úřad pro publikace Evropské unie, 2014. s. 33. ISBN 978-92-79-39905-3.
12. WOKOUN, R., MATEŠ P., KADEŘÁBKOVÁ J. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. s. 17, 93, 112. ISBN 978-80-7380-304-9.

Elektronické zdroje

1. *11th Conference of European Regions and Cities, Salzburg, Austria* [online]. Institut der Regionen Europas, 2015. [cit. 2016-02-21]. Dostupné z WWW: <<http://ir000044.host.inode.at/de/11th-conference-of-european-regions-and-cities-salzburg-austria/>>.
2. *Dobročinný fond ViZa* [online]. Kraj Vysočina, 2014. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.kr-vysocina.cz/dobrocinnny-fond-viza/ds-300994/p1=9080>>.
3. *Dohoda o spolupráci mezi zemí Dolní Rakousko a Krajem Vysočina* [online]. Kraj Vysočina, 2002. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.kr-vysocina.cz/soubory/450008/dolni-rakousko.pdf>>.
4. *Erasmus Plus* [online]. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2014. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.msmt.cz/mladez/erasmus-plus-erasmus>>.
5. *Evropský region Dunaj – Vltava* [online]. Evropský region Dunaj -Vltava. [cit. 2016-02-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.evropskyregion.cz/cs/onas/evropsky-region.html>>.
6. *Euregha*[online]. Euregha, 2012. [cit. 2016-02-21]. Dostupné z WWW: <<http://www.euregha.net/2012-11-28-12-46-27>>.
7. *Jednání dolnorakouského zemského hejtmana s hejtmany tří krajů České republiky* [online]. Velvyslanectví České republiky ve Vídni, 2014. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/vienna/cz/zpravy_a_udalosti/jednani_dolnorakouskeho_zemskeho_1.html>.
8. *Minská oblast v Bělorusku* [online]. Kraj Vysočina, 2014. [cit. 2016-02-26]. Dostupné z WWW: <https://www.krvysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4061573>.
9. *Obecná charakteristika Dolního Rakouska* [online]. Společně na trhu práce Vysočina – Dolní Rakousko, 2013. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z WWW: <job-czat.eu/cz/analyzy/anal-zy/analza-regionlnch-trh-prce/>.

10. *Our motivation* [online]. Institut der Regionen Europas, 2012. [cit. 2016-02-21]. Dostupné z WWW: <<http://ir000044.host.inode.at/de/about-us/our-motivation/>>.
11. *Partnerství Kraje Vysočina se Zakarpatskou oblastí pokračuje. Další společné projekty připraveny ke schválení* [online]. JihlavaDnes.cz, 2016. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.jihlavadnes.cz/zpravy/967-partnerstvi-kraje-vysocina-se-zakarpatskou-oblasti-pokracuje-dalsi-spolecne-projekty-pripraveny-ke-schvaleni>>.
12. *PRK SWOT a návrhová část* [online]. Kraj Vysočina, 2015. [cit. 2016-02-21]. Dostupné z WWW: <<http://www.kr-vysocina.cz/program-rozvoje-kraje-vysocina/ds-300352/p1=57086>>.
13. *Provincie Hubei* [online]. Kraj Vysočina, 2014. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z WWW: <https://www.krvysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4062732>.
14. *Předseda vlády ČR: Vztahy s Čínou jsou nejlepší v historii* [online]. China investment forum, 2015. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.czechchina.com/cif/?p=8473>>.
15. *Rozhovory se zástupci Prezídia ERDV* [online]. Evropský region Dunaj -Vltava. [cit. 2016-02-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.evropskyregion.cz/cs/clanky/rozhovory-se-zastupci-prezidia-erdv-296.html>>.
16. *Smlouva o spolupráci mezi krajem Champagne-Ardenne a krajem Vysočina* [online]. Kraj Vysočina, 2009. [cit. 2016-02-26]. Dostupné z WWW: <http://www.krvysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4017312>.
17. *Spolupráce mezi Krajem Vysočina a Alsasko-Champagne-Ardenne-Lotrinsko* [online]. Kraj Vysočina, 2015. [cit. 2016-02-27]. Dostupné z WWW: <https://www.krvysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4071187>.

18. *Spolupráce mezi Krajem Vysočina a Nitranským samosprávným krajem* [online]. Kraj Vysočina, 2015. [cit. 2016-02-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.kr-vysocina.cz/spoluprace-mezi-krajem-vysocina-a-nitranskym-samospravnym-krajem/ds-300882>>.
19. *Spolupráce mezi Krajem Vysočina a Zakarpatskou oblastí Ukrajiny* [online]. Kraj Vysočina, 2014. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z WWW: <www.kr-vysocina.cz/spoluprace-mezi-krajem-vysocina-a-zakarpatskou-oblasti-ukrajiny/ds-300884/archiv>
20. *Stálá delegace Parlamentu do Meziparlamentní unie* [online]. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, 2016. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=6200>>.
21. *Statistická ročenka Kraje Vysočina 2015. Charakteristika kraje*. Český statistický úřad. [online]. 2015 [cit. 2016-02-29]. Dostupné z WWW: <<https://www.czso.cz/documents/10180/20568651/33009515chcz.pdf/f9efee70-a38d-4fb2-985d-1104e0507d59?version=1.1>>.
22. *Vítejte na Vysočině*. Kraj Vysočina. [online] 2008 [cit. 2016-02-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.kr-vysocina.cz/vitejte-na-vysocine/d-4000086/p1=1205>>
23. *Vláda schválila Koncepti zahraniční politiky ČR* [online]. Praha. Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2015. [cit. 2016-02-22]. Dostupné z WWW: <www.mzv.cz/jnp/cz/udalosti_a_media/tiskove_zpravy/x2015_07_13_vlada_sc_hvalila_koncepci_zahranicni_politiky.html>.
24. *Vysočina prohloubí spolupráci s čínskou provincií Hubei* [online]. Moravské hospodářství, 2014. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z WWW: <<http://moravskehospodarstvi.cz/article/ekonomika/vysocina-prohloubi-spolupraci-s-cinskou-provincii-hubei/>>.
25. *Zpráva o spolupráci Kraje Vysočina se zahraničními partnery 2015* [online]. Kraj Vysočina, 2015. [cit. 2016-02-21]. Dostupné z WWW: <http://www.krvysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4071533>.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 129 ze dne 12. 4. 2000. o krajích. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000.

Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

- Rozhovor s panem Mgr. Janem Skálou, úředníkem na úseku zahraničních vztahů a zastoupení Kraje Vysočina v Bruselu, ze dne 3. 3. 2016
- Mapa krajů ČR [online]. *Zeměpis.com*. [cit. 2016-02-28]. Dostupné z WWW: < <http://www.zemepis.com/krajecr.php> >.